Środa, 23 czerwca 1937 - Nr. 142
(Pismo wychodzi w dniu datowania).

Dzień Pomorza

10 stron
cena 10 gr

ORAZ WYDAWNICTWA: DZIEŃ GRUDZIĄDZKI ILUSTROWANY — DZIEŃ BYDGOSKI ILUSTROWANY — GAZETA GDAŃSKA
DZIEŃ KOCIEWSKI — GŁOS NIESZAWSKI (DZIEŃ CIECHOCIŃSKI) — GAZETA MORSKA ILUSTROWANA
DZIEŃ TCZEWSKI ILUSTROWANY — DZIEŃ CHEŁMIŃSKI — GAZETA MOGILEŃSKA — — — — —

REDAKCJA: Toruń, ul. Bydgoska 56, telefony 29-90, 29-01, 29-02, 29-60 (nocny). — ADMINISTRACJA: Toruń, ulica Bydgoska 56, telef. 29-70 (kierownik administracji). — FILIA ADMINISTRACJI: Toruń, ulica Szeroka 42 I. piętro, telefon 29-80 — P. K. O. 206.874.

Na młodego pioniera polskiej jedności czeka wieś i fabryka — czeka wielka i potężna Polska

Dla zorganizowania prac młodego pokolenia płk. Adam Koc powołuje

Związek Młodej Polski

Warszawa (PAT). Wczoraj o godz. 17.30 płk. Adam Koc wygłosił przed mikrofonem Polskiego Radia następujące przemówienie:

„Obóz Zjednoczenia Nrodowego organizuje wszystkie siły twórcze Narodu, które budować mają wielkość i potęgę Polski. Marszałek Józef Piłsudski wiekopomnym trudem Swojego życia Polskę niepodległą wywalczył i ugruntował, pracom jej i bytowi nadając znamiona wielkości i cnoty rycerskie żołnierza podniósł na oddawna nie osiągnięte wyżyny, przywracając orężowi polskiemu świetne blaski zwycięstwa. W duszach polskich niszczył małość i zło, a obóz legionowo-żołnierski prowadził ku niepodległej Polsce po przez ofiarę krwi — bez kompromisów i pełne surowości w wymaganiach poświęcenia się całkowitego sprawom Ojczyzny. Po zbudowaniu Wielkiego Państwa Polskiego — odszedł od nas syt cierpień i trudu, z głęboką troską o przyszłość Narodu i Państwa Polskiego. Wychował i zahartował w pracy i walkach ideową kadrę ludzi, idei Państwa i Narodu służących.

Wielka i potężna Polska to testament życia i twórczości Józefa Piłsudskiego

Polska dla swej wielkości wymaga nieodzownie pracy i serca młodego pokolenia. Sprawa polska jest wieczna i odradza się nieustannie w duszach następujących po sobie pokoleń. Współczesne pokolenie młodych stoi dziś przed ogromnymi zadaniami, które godne są poświęcenia i szlachetnej ambicji.

Zadania te, to kontynuacja wysiłków i pracy nad rozbudową wielkości Polski i ideowej jedności Narodu. Na młodego pioniera ideowej polskiej jedności czeka wieś — jego bratnie polskie słowo winno znaleźć echo wśród murów fabrycznych. Należy wyzwolić świadomą, patriotyczną energię chłopa i robotnika polskiego, a inteligencję należy zaprawić do bujniejszej a konsekwentnej działalności ideowej i społecznej — wzmóc siłę woli w wyznawaniu ideałów.

Czas skończyć z ospałością i obojętnością

W przeszłości polskiej młodzież umiała wybierać dla siebie drogi trudne i pracę twardą w służbie wielkości i honoru. Droga twarda i trudna — bo prowadząca do wielkich celów — czeka Naród.

Któż winien iść w pierwszym szeregu, jeśli nie młodzież?

— Ta młodzież, która ma serce gorące i pragnie dumnie ofiarnej służby... I pragnie czynem stwierdzić, że jest nieodrodnym pokoleniem dawnych bohaterskich generacyj.

We wspólnym ofiarnym marszu tych, którzy walczyli już, oraz tych młodych, którzy walczyć i pracować dla Polski będą musieli jeszcze długie lata, realizować się będzie moc i wielkość Narodu i Państwa Polskiego.

Wobec powyższego zarządzam:

a) przeprowadzając myśl Marszałka Polski Edwarda Śmigłego Rydza o konieczności osiągnięcia jedności Narodu, powołuję dla zorgnizowania prac młodego pokolenia ZWIĄZEK MŁODEJ POLSKI,

b) ze względu na ważność prac Związku obejmuję jego kierownictwo osobiście, a stanowisko zastępcy powierzam Jerzemu Rutkowskiemu".

(—) PŁK. ADAM KOC.

Związek Młodej Polski wychowa typ młodego nowego Polaka

Program ideowy Z. M. P.

Warszawa, 22. 6. (PAT) Po przemówieniu p. płk. Koca stanął przed mikrofonem Polskiego Radia p. Jerzy Rutkowski, który jako zastępca kierownika Związku Młodej Polski, wygłosił przemówienie, przedstawiając w nim podstawy ideowo-polityczne Z. M. P.

„Odpowiedzialność za przyszłość i wielkość Polski ponoszą dwa świadome środowiska.

Pierwsze — to niepodległościowcy-żołnierze, siła która stworzyła armię i administrację państwową, zespół, który zuchwałym porywem legionowym powiązał Polskę niepodległą z rycerskością, z twórczym romantyzmem czynu zbrojnego, to środowisko, które wydało ludzi przeprowadzających powierzone im zadania nawet w najtrudniejszych warunkach.

Drugie środowisko, wyrażające siły twórcze Polski dzisiejszej — to młode pokolenie, przeniknięte ideą narodową, środowisko zdolne do walki bezwzględnej o treść wyznawanych ideałów. Młode pokolenie narodu cechuje zdolność i wola użycia wszystkiego i podporządkowania dla stworzenia rzeczywistości wielkiej i potężnej Polski.

Bojowa działalność organizacyj wojskowych przed wielką wojną, zbrojne walki o niepodległość, organizowanie państwa, stworzyły z działalności środowiska ideowo-żołnierskiego okres wielkich dokonań. Potęga i przyszłość Polski wymaga trwania okresu wielkich wysiłków i bezwzględnych walk w pracach młodego pokolenia. Współodpowiedzialność obu środowisk za wielkość Polski powstać może tylko przez wspólne przeżycia i pracę, jedynie bowiem wspólne osiągnięcia potwierdzają istnienie wspólnych ideałów i zniweczą następnie nienaturalny przedział między pokoleniami.

Młode pokolenie narodowe musi oceniać środowisko legionowo-żołnierskie i jego Twórcę Józefa Piłsudskiego nie pod kątem nieznanych mu przeciwieństw starych organizacyj politycznych, lecz pod kątem programu wielkiej i potężnej Polski. Bezkompromisowy program i wspólny środowiskom legionowo-żołnierskiemu i młodo-narodowemu typ psychiczny, romantyczno-twórczy, typ zdolnych do ryzyka osobistego, zapewnią Związkowi Młodej Polski ducha walki oraz pracę i wolę zwycięstwa młodego pokolenia.

IDEĄ NACZELNĄ DZIAŁAŃ ZWIĄZKU MŁODEJ POLSKI JEST DOKONANIE PRZEŁOMU NARODOWEGO.

Urzeczywistnienie wielkiej i potężnej Polski musi być poprzedzone daniem jednolitego kośćca narodowi polskiemu. Trzeba pracą celową i działalnością nie cofającą się przed żadnymi trudnościami

PRZEORAĆ DO GŁĘGI OBECNĄ RZECZYWISTOŚĆ POLSKĄ.

Trzeba zespolić energię chłopa i robotnika dla twórczości narodowej, trzeba nauczyć inteligencję konsekwencji i siły charakteru w wyznawaniu ideałów. Trzeba stworzyć przejmującymi przeżyciami jednolitość psychiczną narodu,

PŁK. ADAM KOC

niszcząc lub usuwając wszystko, co rozbicie narodu powoduje: bierność jednostek, przestarzałe formy życia, komunizm i masonerię. Kwestia żydowska winna znaleźć swe rozwiązanie w formie emigracji Żydów z Polski, przeprowadzanej planowo i konsekwentnie. Psychika młodego pokolenia domaga się przebudowy politycznej w duchu hierarchii, a ustroju społeczno-gospodarczego w duchu sprawiedliwości społecznej, wysuwającej

PRACĘ JAKO JEDYNY TYTUŁ DC ZYSKU.

Moralność młodego pokolenia polskiego, głęboko religijnego, musi być oparta na wiecznie żywych prawdach nauki Chrystusowej.

Związek Młodej Polski, zgodnie z ideą zasadniczej deklaracji płk. Adama Koca, opartej na wskazaniach Marszałk Edwarda Śmigłego Rydza i na podstawie oświadczenia płk. Adama Koca z dnia 22 czerwca 1937 r. sharmonizuje dla budowy Wielkiej i Potężnej Polski siłę młodego pokolenia z siłami żołniersko-legionowymi.

Związek Młodej Polski zorganizuje zgodnie z duchem czasu młode pokolenia hierarchicznie. Związek Młodej Polski, organizując całość młodego pokolenia, nada celowy charakter inicjatywom grup i jednostek, wychowa typ młodego nowego Polaka, zdolnego do konsekwentnej pracy dla wielkich dokonań.

Jako rezultat walki i planowego działania, powstanie siła, która wespół z armią zbuduje bezwzględną wolą i bezwzględnym działaniem Wielką i Potężną Polskę.

(Ciąg dalszy na stronie 2-giej)

Po prostu

Pierwsze przebłyski planowej walki

Niejednokrotnie na tym miejscu omawialiśmy sprawę obrony polskiego stanu posiadania i wzywaliśmy do podjęcia zorganizowanej w tym celu akcji. Uważaliśmy i uważamy problem ten za jeden z podstawowych i kardynalnych polskiej racji państwowej i gospodarczej. Dla każdego z nas Polaków nie może być rzeczą obojętną — kto jest i będzie właścicielem polskiego majątku narodowego.

Liberalizm pojęć w tym kierunku spowodował uśpienie czujności polskiego społeczeństwa, które w większości swej wykazało dziwną do tego zagadnienia bierność i pasywność. Po prostu nie doceniało wagi i doniosłości następstw jaki taki stan rzeczy mógł spowodować w przyszłości.

Jeżeli mówimy o polskim stanie posiadania — to mamy na myśli nie tylko pozycje w dziedzinie handlu i przemysłu lecz musimy objąć również i przede wszystkim dziedzinę realności nieruchomych miejskich i wiejskich — rolnych. W tej dziedzinie w ostatnich czasach w związku z kryzysem gospodarczym. polski stan posiadania poniósł specjalnie dotkliwe straty.

Z radością należy podkreślić, że w ostatnich czasach społeczność polska na odcinku tego niebezpieczeństwa zaczyna przejawiać coraz większą ruchliwość i czynność. Nie ogranicza się ona jedynie do uchwał i piętnowania. Przybiera ona formy bardziej konkretne i zdecydowane.

Jak donosi jedna z agencji prasowych w Małopolsce Wschodniej w całym szeregu miast i miasteczek odbyły się zebrania, poświęcone sprawie obrony polskiego stanu posiadania w tej dzielnicy. Na zebraniach tych reprezentanci wszystkich organizacyj polskich postanowili przystąpić do utworzenia w poszczególnych miejscowościach specjalnych komitetów narodowych, których głównym celem byłaby walka w obronie polskiego stanu posiadania.

Czyn działaczy polskich z Małopolski Wschodniej zasługuje na najwyższe uznanie. Znaleźć on winien naśladownictwo w całej Polsce.

Zorganizowane społeczeństwo i zmobilizowana jego wola zdziałać mogą cuda. Żadna siła im się nie ostoi i żaden Polak, który nie chce być wyrzucony poza nawias własnego społeczeństwa, nie ośmieli się stanąć w poprzek drogi nakreślonym celom i zadaniom.

Na marginesie tego problemu nie od rzeczy będzie jeżeli zakomunikujemy P. T. naszym Czytelnikom, że w roku 1936 i bieżącym we Włocławku wykupionych zostało z rąk polskich 17 nieruchomości miejskich większych.

Wymowne i charakterystyczne.

Małopolska Wschodnia i Włocławek jednakie w dziedzinie obrony polskiego stanu posiadania mają bolączki. Pierwsza do walki z tym złem już się zorganizowała. Włocławek nie może pozostać w tyle. I on musi znaleźć środki i sposoby przeciwdziałania.

Polonus.

Anglia i Francja obawiają się, iż
Niemcy na własną rękę podejmą akcję represyjną
w Hiszpanii po zerwaniu rokowań w Londynie

Londyn. (PAT) Agencja Reutera komunikuje, iż rokowania pomiędzy reprezentantami 4-ch mocarstw w sprawie wspólnej akcji morskiej na wodach hiszpańskich zostały zerwane.

Po wczorajszej naradzie min. Edena z ambasadorami Francji, Niemiec i Włoch opublikowano komunikat, iż nie udało się osiągnąć porozumienia m. in. w sprawie propozycji wspólnej demonstracji morskiej mocarstw u wybrzeży Walencji.

Dalszy rozwój sytuacji zależny jest od ewentualnego podjęcia przez Niemcy akcji jednostronnej.

Jak twierdzą, Niemcy zaproponować miały również, aby zażądano od rządu hiszpańskiego oddania pod nadzór 4 mocarstw na czas trwania wojny domowej wszystkich łodzi podwodnych, jakimi rozporządza rząd w Walencji.

Ponadto w kołach brytyjskich panuje zniechęcenie w stosunku do Niemiec ze względu na formę, jaką wybrała Rzesza. odkładając wizytę barona von Neuratha, „ponieważ obecność von Neuratha w Berlinie ze względu na sprawy, związane z kwestią „Leipzig'u", jest niezbędna". Eden miał wysłać do Berlina do ambasadora W. Brytanii telegraficznie polecenie skomunikowania się natychmiast z min. Neurathem i wskazania mu, że odłożenie wizyty wywrze w brytyjskiej opinii publicznej złe wrażenie. Ambasador miał jednocześnie dać wyraz poglądu rządu brytyjskiego, że wskazany przez Niemcy powód odłożenia wizyty tak doniosłej nie jest dość poważny.

W kołach brytyjskich oświadczają, że obecnie wydaje się mało prawdopodobne, aby W. Brytania ponowiła swe zaproszenie.

Naogół koła londyńskie zapatrują się na sytuację dość pesymistycznie. Istnieją również obawy, iż rządy niemiecki i włoski uważać będą obecnie, iż mają ręce rozwiązane i **podejmą akcję represyjną na własną rękę,** co — według opinii brytyjskiej — równałoby się zerwaniu układu o nieinterwencji.

Paryż (PAT). Ostatnie wiadomości jakie nadeszły z Berlina do Paryża, wywołały poważne zaniepokojenie. Narady kanclerza Hitlera z dowódcami sił zbrojnych Rzeszy potraktowano jako zapowiedź, iż w łonie rządu Rzeszy wzięły górę czynniki skrajne co może grozić jakąś nową bezpośrednią akcją ze strony Niemiec. W francuskich kołach politycznych dawano wyraz obawom, czy Niemcy nie zamierzają skorzystać z kryzysu francuskiego oraz osłabienia Sowietów, by wziąć aktywny udział w hiszpańskiej wojnie domowej.

Oświadczenie ministra Edena, iż rząd angielski nie weźmie udziału w żadnej demonstracji floty u brzegów Walencji, wywołało w Paryżu duże zadowolenie.

Czy kpt. Janusz z Torunia zdobył puchar Gordon-Bennetta?
Sensacyjny lot „Polonii II"
z Brukseli nad Niemcami, Czechosłowacją, Polską i Litwą do Łotwy
Brak wiadomości tylko jeszcze o „Belgice" Demuytera

Ryga. (PAT) Wczoraj o godz. 15,25 lądował w miejscowości Anota pow. Ance na północny-wschód od Windawy (Ventspila) polski balon „Polonia II" z kpt. Januszem i inż. Krzyszkowskim. Według oświadczenia kpt. Janusza, balon „Polonia II" leciał nad Belgią, Niemcami, Czechosłowacją, Polską nad Warszawą, Prusami Wschodnimi, Litwą i w Łotwie zniesiony był prawie do morza. Dziś rano kpt. Janusz przybędzie do Rygi.

Klasyfikacja nieoficjalna do chwili obecnej przedstawia się w sposób następujący (bez „Polonii" znajdującej się obecnie na czele tabeli):

1) Zurich III — pilot Tilgenkamp (Szwajcaria) 880 km, wylądował w Polsce;

2) LOPP — pilot kpt. Burzyński 870 km wylądował w Polsce;

3) Warszawa — kpt. Hynek wylądował nad granicą niemiecką 820 km.

4) Bruxelles — pilot Quersin — 795 km wylądował w Czechosłowacji;

5) Le plus beau des sports — pilot Dolfuss 710 km wylądował w Czechosłowacji;

6) Chemnitz — pilot Schuetze — 700 km wylądował w Czechosłowacji;

7) Sachsen — pilot Schaffer 700 km wylądował w Czechosłowacji;

8) Kapitan van Huysse — pilot kpt. Thonnard, wylądował w Niemczech 590 km;

9) Aeroclub de France — pilot Crombez 580 km wylądował w Czechosłowacji.

Jak widać, różnice w odległościach są niewielkie i z całą pewnością klasyfikacja ta ulegnie jeszcze zmianie.

LOPP leciał na wysokości 8000 m.
przy 40 stopniach mrozu

Poznań (PAT). **Po lądowaniu balonu „L. O. P. P." w Ławicy w pow. międzychodzkim kpt. Burzyński oświadczył iż do lądowania zmusił go całkowity brak prądów** powietrznych, wiejących z zachodu na wschód. Istniejące prądy spychały balon na północ a nawet z powrotem w kierunku zachodnim. Gdyby nie ta okoliczność LOPP poszybowałby dalej. Lot z Brukseli trwał 26 godzin. Przebyto przestrzeń w linii powietrznej ponad 700 km. Dalej zaznaczył kpt. Burzyński że lot odbył się na bardzo znacznej wysokości około 8000 m., ponieważ konieczne było wymijanie burz. Lecąc nad Niemcami balon miał pod sobą gwałtowną burzę z piorunami.

Baloniarze nasi szybując na wysokości 8000 m znaleźli się w temperaturze minus 40 st. Przy tej temperaturze zamarzł im piasek, który służył jako balast, oraz część żywności.

Czescy lotnicy zmusili niemiecki balon do lądowania

Balon niemiecki „Hildebrand" z załogą Goetze i Lohmann został zmuszony do lądowania przez czeskich lotników wojskowych w okolicach Josephstadt. Jak podaje niemieckie biuro informacyjne, balon został przez żołnierzy czeskich zapakowany i wysłany do Niemiec. Załoga po chwilowym zatrzymaniu została zwolniona z poleceniem wyjazdu do Niemiec.

(Ciąg dalszy ze str. 1)

Związek Młodej Polski stanie się dostępny dla ogółu polskiej młodzieży

Warszawa (PAT). Centrala Obozu Zjednoczenia Narodowego komunikuje:

Związek Młodej Polski stanowi jeden z zasadniczych członów pracy Obozu Zjednoczenia Narodowego i został powołany do zorganizowania młodego pokolenia. Po Związku Młodej Polski może wstąpić każdy młody Polak, który z głębi przekonania wyznaje zasady ideowo-polityczne, zawarte w deklaracji Obozu Zjednoczenia Narodowego z dn. 21 lutego b. r. oraz w ogłoszonych dn. 22 czerwca br. zasadach ideowo-politycznych Związku Młodej Polski. Związek Młodej Polski siecią organizacyjną pokryje całe terytorium polskie i związek przeto stanie się dostępnym dla ogółu polskiej młodzieży, chcącej bezpośrednio skierować swą pracę dla wzmagania siły polskiej. Okres wakacyjny wyzyskany będzie dla prac organizacyjnych Związku Młodej Polski oraz przygotowania kadr kierowniczych, szczegółowych instrukcyj i koniecznych zarządzeń. Organizacje grupujące w swych szeregach młodzież, a które pragną brać udział w dziele zjednoczenia narodowego, wezwane będą do najczynniejszej współpracy ze Związkiem Młodej Polski.

Kim jest zastępca kierownika Związku Młodej Polski

(ch) **Warszawa,** 22. 6. (tel. wł.). Nowo mianowany zastępca szefa sektoru młodzieżowego O. Z. N. jest z zawodu dziennikarzem i kierownikiem działu politycznego w „Małym Dzienniku". Poprzednia jego działalność polityczna była zbliżona do kół nacjonalistycznych.

Groźne pomruki burzy podczas „święta słońca"

Berlin (PAT). Z okazji „Święta słońca" w poniedziałek wieczorem na stadionie olimpijskim odbyło się wielkie zgromadzenie, na którym min. dr. Goebbels wygłosił przemówienie. Przede wszystkim mówca stwierdził. iż przywracając odwieczny zwyczaj świętowania zrównania dnia z nocą, narodowy socjalizm nie ma bynajmniej zamiaru opierania na tym jakiejś nowej religii. Dalej dr. Goebbels poświęcił dłuższy ustęp swego przemówienia krytycznym głosom o Rzeszy niemieckiej pochodzącym z zagranicy. Mówca oświadczył, iż tym. którzy twierdzą, że krytyka jest potrzebna, odpowiedzieć należy, iż Niemcom jest wiele innych rzeczy bardziej potrzebnych niż krytyka.

Dalszą część swego przemówienia poświęcił min. Goebbels zamachom czerwonych w Hiszpanii na okręty niemieckie. Wydawało się — mówił — że ostrzeżenie, jakie otrzymała czerwona Hiszpania po zamachu na „Deutschland". było wystarczające. Tymczasem okręty niemieckie stały się celem dla ćwiczeń łodzi podwodnych w strzelaniu torpedami. Po incydencie z krążownikiem „Leipzig" w drodze ściśle legalnej odwołaliśmy się do komitetu nieinterwencji. Oczekujemy obecnie że komitet ten nie wyłoni podkomitetu, który ze swej strony, zgodnie z metodami Ligi Narodów, wyłoni jeszcze jeden podkomitet, który badać będzie, czy aby nie zaszło coś, co należałoby zbadać. Sądzimy, że tak nie będzie. Musimy się bronić przeciwko prowokacjom czerwonych. Niemcy są dzisiaj potęgą światową i chcą, aby je traktowano w należyty sposób

Chautemps utworzył nowy gabinet
z udziałem socjalistów

Paryż, 22. 6. (PAT) Drugi decydujący dzień narad politycznych p. Chautemps rozpoczął się pod znakiem obrad rady naczelnej partii socjalistycznej. Ponieważ obrady te, które rozpoczęły się w godzinach rannych, przeciągają się, więc nawet w razie pozytywnej odpowiedzi socjalistów należy oczekiwać, że utworzenie gabinetu nie nastąpi przed wieczorem.

Paryż. (PAT) Posiedzenie rady naczelnej partii socjalistycznej zakończyło się wynikiem, który sprawił niespodziankę nawet optymistom. Większość 4/5 wypowiedziała się za udziałem socjalistów w rządzie. Wynik ten jest osobistym sukcesem Bluma.

Paryż. (PAT) Wczoraj o godz. 22,15 opublikowano komunikat, że gabinet został utworzony. Do nowego gabinetu wchodzi b. premier Blum jako wicepremier bez teki. Ministrowie stanu: Paul Faure (socjalista), b. premier Sarraut (radykał) i Violette (Unia Republikańska). Paul Boncour wbrew zapowiedziom nie wszedł do gabinetu. Obrona narodowa — Daladier, sprawy zagraniczne — Delbos, sprawy wewnętrzne — Dormoy, finanse — Bonnet (radykał).

22 tysiące zł na pomorski Fundusz Narodowy

Do wielu ofiarodawców na rzecz Funduszu Obrony Narodowej w powiecie toruńskim przybyła w dniu wczorajszym jeszcze cukrownia w Chełmży składając 22.000 zł. z przeznaczeniem na kupno czterech karabinów maszynowych z kompletnym wyposażeniem.

Zasiłek połogowy musi być wypłacony jak najprędzej

Warszawa, 22. 6. (PAT). Zakład Ubezpieczeń Społecznych przypomina wszystkim Ubezpieczalniom Społecznym o konieczności sprawnego i szybkiego przyznawania wypłat zasiłków połogowych. Zakład stwierdził, że niektóre Ubezpieczalnie Społeczne dokonywują wypłaty zasiłków połogowych ze znacznym opóźnieniem. Wypłata zasiłku następować powinna w tym okresie, gdy położnica pozbawiona jest normalnych środków utrzymania. Zasiłek połogowy wynosi 75 proc.

Przemiany społeczne na wsi polskiej

Niedzielny zjazd Młodej Wsi w Warszawie możnaby rozpatrywać pod wieloma względami i każdy z nich budziłby głębokie refleksje.

Ale jeden wzgląd, jedna refleksja wysuwa się na czoło. Ubiegły zjazd Młodej Wsi w Warszawie, który miał tak imponujący przebieg, był jednocześnie jaskrawym stwierdzeniem, że myśmy młodego pokolenia wiejskiego wcale nie znali.

Musimy sobie szczerze i otwarcie powiedzieć: wieś nasza jest inna, niźliśmy ją oglądali przez pryzmat relacyj t. zw. prasy ludowej. Na nasze poglądy o wsi wypływała głównie ta właśnie prasa. Czy to „Piast" czy „Zielony Sztandar", czy to ludowe pisma i pisemka, wydawane przez partie takie lub owakie — wszystkie miały wspólny błąd: wyrażały sytuację i nastroje „temporis acti" i pokolenia starszego wiekiem, schodzącego już z pola pracy publicznej, pokłóconego o doktryny partyjne zatomizowanego politycznie.

Tymczasem na wsi wyrosło i dojrzało pokolenie nowe, młode.

A to pokolenie jest zupełnie inne. Inaczej chce kształtować życie na wsi, inaczej ocenia otaczającą ją rzeczywistość, inne sobie stawia zadania i cele.

Na wsi dokonuje się wielka przemiana. Nie ewolucja, nie jakby „dalszy ciąg" — ale gruntowne przeobrażenie.

Jest to dla wielu z nas — by użyć wyrażenia najwłaściwszego — rewelacją. Jest może dla niektórych niespodzianką. Ale jest faktem, na który nie tylko nie wolno oczu przymykać, ale z którego trzeba wysnuć wnioski logiczne i konieczne.

W czym ta przemiana się objawia? Przede wszystkim w stanowczym rozbracie z duchem partyjno - politycznym. „Chcemy — mówił prezes Związku Młodej Wsi — by w historii ruchu chłopskiego w Polsce długoletni okres zatruwania od młodości duszy chłopskiej partyjnymi hasełkami zapisany został do bezpowrotnej przeszłości; chcemy, by młode pokolenie chłopskie w Polsce odwróciło się od zbutwiałych już ze starości kramików partyjnych i wchodziło w życie z wiarą w konsolidację ruchu chłopskiego na nowych zasadach".

Znamy już owe „nowe zasady" w ujęciu Zw. Młodej Wsi. Zostały one przyobleczone w formę deklaracji ideowej. Wiemy zatem nie tylko od czego się młoda wieś odgradza — od „kramików partyjnych" — ale również i co zamierza stworzyć na gruzach tych „zbutwiałych ze starości" kramików. Mamy więc dwie strony zagadnienia: negatywną w stosunku do przeszłości i pozytywną wobec otaczającej młode pokolenie rzeczywistości, pozytywną w stosunku do przyszłości.

W czym tkwi owo „novum" tej znamiennej deklaracji, jaki jest zasadniczy rys tych przeobrażeń społecznych i politycznych na wsi?

Młode pokolenie chłopskie skierowuje swą uwagę i swe zainteresowania nie w stronę kombinacyj politycznych, a zagadnień społecznych i gospodarczych, kulturalnych i oświatowych, w kierunku spraw państwa i jego obronności, struktury ludnościowej, problemów organizacyjno - wychowawczych, a przede wszystkim: pracy na wsi. Młode pokolenie uświadamia sobie już w całej pełni, że „klęskę społeczną nadmiaru ludności w kraju zmienić trzeba w wielkie bogactwo narodowe", a to bogactwo osiągnąć można tylko — twórczą pracą. Młode pokolenie widzi przed sobą jeden wielki cel: „wieś, której wartości twórcze wzmocnią decydująco zdolność rozwojową i obronną narodu i państwa". Młode pokolenie zdaje sobie sprawę, że „jedynie przez zespolenie sił wszystkich grup społecznych narodu osiągnąć można pełnię życia państwowego i bezpieczeństwo iego **granic"**

Nie ma więc już w tych słowach ani śladu tego ducha separatyzmu kastowego, który tak fatalnie zaciążył na wsi. Jest natomiast wielkie zrozumienie wspólnoty i wielka tęsknota za ideą konsolidacji.

I tym też tłumaczy się ów entuzjazm, jaki promieniował z młodych dusz chłopskich, krasił lica synów i córek włościańskich, gdy wśród nich stanął ideowy spadkobierca Wielkiego Budowniczego Polski, Wódz Naczelny, by wręczyć Młodej Wsi sztan**dar. który ma nowemu pokoleniu to**warzyszyć „na drogach, które wiodą do chwały Narodu Polskiego i do wielkości Polskiego Państwa".

Nowa era rozpoczyna się w życiu wsi polskiej. Wyrosło już tam pokolenie, które rozstaje się z przeżytkiem mało chlubnej przeszłości, a ujmuje w swe ręce sztandar, symbolizujący pochód ku zjednoczeniu w imię twórczej pracy i uczynienia wsi ośrodkiem siły.

Taką jest wymowa przeobrażenia, które się dokonuje na wsi. Z faktem **tym musimy się liczyć — wszyscy.**

Szczyt perfidii i obłudy komunistycznej

Czerwoni podpalacze świątyń w jednym froncie z katolickimi Baskami

(Korespondencja własna).

Po mężnej i zaciętej bądź co bądź walce, stolica kraju Basków, Bilbao — padła.

Czytelnika polskiego nie wątpliwie nie raz intrygował fakt, że właśnie w Bilbao tak bardzo czerwonym, nie tylko ocalały wszystkie kościoły i klasztory, nie tylko swobodnie żyli i ulicami miasta beztrosko przechadzali się księża, zakonnicy i zakonnice, ale wszyscy oni, pospołu z mieszkańcami kraju Basków odprawiali te same praktyki religijne, za których odprawianie, bądźmy szczerzy, we wszystkich innych prowincjach czerwonej Hiszpanii można było pójść pod... ścianę.

Najmniej wtajemniczeni w arkana polityki wiedzieli, że w Bilbao rządzi nie tyle prezydent baskijskiej republiki, p. Aguirre, ile... generalny konsul sowiecki tow. Tumanow.

Ten właśnie tow. Tumanow, co do którego sentymentów dla religii katolickiej nikt nie miał najmniejszych złudzeń, udawał właśnie troskliwym opiekunem... religii. Ten właśnie tow. Tumanow z zadziwiającą układnością gaworzył z katolickimi duchownymi Bilbao, ba, kto wie, czy gdyby trafił w swych rozmowach na biskupa, nie uważałby za wskazane pocałować pierścień biskupi.

W rezultacie — propaganda czerwonej Hiszpanii na cały świat wołała o praktykach religijnych baskijczyków, o nienaruszonych kościołach, o kwitnących dobrobytem zakonach, o duchownych błogosławiących czerwonych milicjantów przed wyruszeniem na pola walki z... chrześcijańskim generałem Franco, którego żołnierze mają wyhaftowany na mundurach znak Krzyża św. czy imię Maryi!

W czym tkwiła ta tajemnica zgody między religijnymi Baskami a delegatami sowieckiego bezbożnictwa?

Na przestrzeni wielu lat kraj Basków marzył o wolności. Uniezależnienie się od wpływów Madrytu było dla ludu baskijskiego szczytem marzeń, nota bene szalenie trudnym, z całego szeregu względów, do realizacji. I przyszła oto wojna domowa. Dzień 18 lipca zrodził nadzieje wolności i dla czerwonej Katalonii i dla superkatolickiej Euzkadii (jak Baskowie sami swój kraj nazywają). Szło o to, jak i po której stronie najlepiej będzie można zamierzenia niepodległościowe zrealizować. Proletariacka Katalonia z preweniuszowsko bogatą i rozpaczliwie nędzarską Barceloną nie miała wątpliwości co do tego, gdzie szukać wolności. Katolicka Euzkadia wahała się.

I gdy oto zdawało się prawie faktem przesądzonym, że baskijskie berety znajdą się obok czerwonych beretów karlistów czy charakterystycznych furażerek Falangi gen. Franco, na widowni tej gry o dużą, bądź co bądź stawkę, zjawili się wysłannicy Kominternu.

Cenę ofiarowywaną przez gen. Franco podbito do niemożliwych granic, zagwarantowano bezpieczeństwo klerowi katolickiemu, zapewniono swobodę wykonywania praktyk religijnych, przyrzeczono nienaruszenie którejkolwiek świątyni, omanionego wizją niezawisłości, sprzymierzeńca pierwszorzędnej jakości, bo walecznego i uczciwego. Że po ukończonej wojnie, na wypadek zwyc. czerwonych, zarówno separatystyczne dążenia Basków, jak i ich sentymenty religijne „zlikwidowanoby" podobnie jak parę tygodni temu likwidowano anarchistów w Katalonii, to inna sprawa. Narazie był sojusznik pierwszorzędnej jakości, świetny żołnierz, szczery druch i, co najważniejsza, kapitalny atut propagandowy w olbrzymiej kampanii reklamowej, jaką czerwoni spece rozniecili dla pozyskania sympatii świata chrześcijańskiego.

Tak oto, w dziennikarskim skrócie prezentuje się tajemnica wspólnego frontu katolickich Basków z czerwonymi podpalaczami... katolickich świątyń. K. W.

Obrazki ze stosunków polsko-niemieckich

Dzieci i młodzież niemiecka z Polski wyjeżdża do Niemiec na wakacje

Niemieckie stowarzyszenia w Polsce zakrzątnęły się gorliwie około organizacji wyjazdu dzieci i młodzieży niemieckiej w Polsce do Niemiec na kolonie, oraz zajmują się akcją kolonijną dla tych dzieci niemieckich, które nie wyjeżdżają z Polski.

Akcja Wohlfahrtsdienstu obejmuje najdalsze zakątki Polski w równym stopniu jak zachodnie województwa, nie napotykając na żadne trudności ze strony polskich czynników urzędowych czy chociażby polskiego społeczeństwa.

I tak wyjeżdżają dzieci niemieckie nawet z Wilna, Grodna, Białegostoku, ziemi dobrzyńskiej, z Wołynia, Małopolski i województw centralnych. Akcja niemiecka nie pomija najbardziej odległego zakątka Polski, gdzie znajduje się jakaś rodzina niemiecka. W związku z tym zaobserwowano jeszcze w ub. r. ciekawy fakt, że rodzice Niemcy-katolicy nie wahają się powierzać swych dzieci rodzinom ewangelickim mimo niesłychanie naprężonych stosunków, jakie panują w chwili obecnej między kościołem katolickim a regimem niemieckim.

Charakterystyczne dysproporcje...

„Deutscher Schulverein" postanowił zlikwidować gimnazjum niemieckie w Rybniku. Nowejwsi i Chorzowie. Uczniowie tych trzech zakładów średnich będą uczęszczali do dwu gimnazjów 4-klasowych w Pszczynie i Tarn. Górach oraz jednego pełnego gimnazjum (4 klasy gimnazjum oraz 2 klasy liceum) w Chorzowie.

Prasa niemiecka wyjątkowo nie ukrywa, że likwidacja i tych gimnazjum jest rezultatem braku uczniów: gdy w roku 1933 uczęszczało 1406 uczniów, to z początkiem 1937 r. pozostało 896 uczniów w 6 gimnazjach, podczas gdy w Niemczech 270 uczniów Polaków musi uczęszczać do jednego gimnazjum w Bytomiu, gdyż władze niemieckie nie chcą zezwolić na otwarcie gimnazjum polskiego w Kwidzyniu i liceum dla dziewcząt w Raciborzu. Stanowi to charakterystyczną ilustrację nierówności polsko-niemieckich na odcinku mniejszościowym. Nierówności te trzeba jaknajrychlej wyrównać.

Dzieci polskie ze Śląska Opolskiego w Polsce

Dnia 24 czerwca o godz. 16,20 przybędzie do Katowic 600 dzieci polskich ze Śląska Opolskiego. Towarzystwo Pomocy Dzieciom i Młodzieży Polskiej w Niemczech wzorem lat ubiegłych umieści dzieci na koloniach letnich w najpiękniejszych zakątkach Polski.

Nieprzytomna propaganda

Numer 6 „Frontu Zachodniego" zawiera obok innych dokumentów niemieckiego rewizjonizmu reprodukcję pocztówki, wydanej przez wydawnictwo „Heilige Ostmark", która ma uzmysławiać straty, jakie w dziedzinie komunikacyjnej poniosły Niemcy przez powrót ziem b. zaboru pruskiego do wskrzeszonego Państwa Polskiego.

Pocztówka przedstawia dłoń unerwioną liniami sieci komunikacyjnej; napiestek umieszczono w Berlinie tak, że wszystkie palce przecina granica polsko-niemiecka; kciuk odcięła granica polsko-niemiecka na Pomorzu, mały palec — granica na Górnym Śląsku, a pozostałe 3 palce — granica zachodnia Wielkopolski.

Obok rysunku widnieją takie napisy, jak: „Głęboko w ciało wrzyna się granica poprzez skierowaną ku wschodowi rozwartą dłoń niemieckiej sieci komunikacyjnej", „Niemieckie arterie biegnące od wschodu na zachód są przerwane", „Niemieckie arterie biegnące z północy na południe zostały całkowicie oddane Polsce, która je rozbudowywuje: (G. Śląsk-Gdynia, Wisła)".

„Rzeki Odry jako jedynej niemieckiej arterii biegnącej z północy na południe nie można wykorzystać".

„Ogrom trudności ciąży nad wschodnio-niemiecką gospodarką".

W taki to sposób Niemcy pracują nad „utrwaleniem" polsko-niemieckiego paktu nieagresji.

Czas najwyższy, by Polska energicznie wystąpiła **przeciw tym systematycznie uprawianym atakom na granice polskie.** Najlepszą obroną przeciw ofensywie jest kontrofensywa. Jeżeli czynniki niemieckie nie potrafią utrzymać w karbach elementów, które stale usiłują podkopywać naszą zachodnią granicę i mobilizują psychicznie cały naród niemiecki przeciw Polsce, wówczas społeczeństwo polskie będzie zmuszone dać należytą odprawę podobnym **niedwuznacznym zakusom na nasze ziemie.**

Świadkowie obrony zeznają w procesie myślenickim

W siódmym dniu rozprawy przeciwko Doboszyńskiemu zeznawali w dalszym ciągu świadkowie odwodowi.

KOMU WYNAJMOWANO SALĘ „SOKOŁA"?

Jako pierwszy zeznaje dr. **Karol Bunsch** prezes „Sokoła" w Krakowie. Świadek ten zeznaje, iż sala „Sokoła" była wynajęta raz jeden na zebranie jakiejś lewicowej organizacji. Wydarzyło się to bez jego wiedzy. Od tego czasu sali tej nie udzielano na zebrania polityczne.

Na pytanie obrony, jak się przedstawia sprawa z odmówieniem dania tej sali na zebranie narodowców, świadek twierdzi, że on tego nie załatwiał, gdyż rzecz ta należy do administratora.

Dalej zeznaje **Henryk Mrazek**, administrator sali „Sokoła". Świadek przypomina sobie, iż Stronnictwo Narodowe w r. 1935 zwracało się o wynajęcie tej sali na swe zebrania. Ponieważ miał wskazówki od prezydium, by na zebrania polityczne nie wynajmować sali, więc udzielił odmownej odpowiedzi. Na pytanie przewodniczącego udziela wyjaśnień, iż sala ta wynajmowana była na zebrania emerytów, inwalidów oraz związku Z. Z. Z. Również przypomina sobie, że salę tę wynajęto lewicowej organizacji gdzie padły komunistyczne hasła. Od tego czasu sali tej nie wynajmowano na zebrania polityczne.

ZEZNANIA UCZESTNIKÓW DYWERSJI.

Józef Romek, robotnik, jeden z uczestników dywersji Doboszyńskiego, zeznaje o wielu trudnościach, na jakie natrafiało stronnictwo przy zakładaniu placówki w Chorowicach. Na te same trudności wskazuje świadek w innych miejscowościach oraz mówi o rozwiązaniu przez policję zebrania w Borku Fałęckim. Dalej opowiada iż brał udział w akcji bojkotowej przeciwko żydom. Twierdzi on, iż żydzi odgrażali się wówczas na Doboszyńskiego, który tę akcję prowadził.

Dalej zeznaje Franciszek Syrek, kuśnierz z Myślenic. Samych zajść w Myślenicach nie widział. Doboszyńskiego zna z życia prywatnego, niejednokrotnie z nim rozmawiał. Raz z nim rozmawiał na temat „całokształtu polityki państwowej" oraz o warunkach pracy w pow. myślenickim. Na pytanie obrony świadek zeznaje, iż jest prezesem Stronnictwa Ludowego na pow. myślenicki.

NASTROJE KOMUNISTYCZNE.

Następnie obrazuje stan chałupników, wyzyskiwanych przez Żydów. Praca 16-godzinna dawała 2,50 zł zarobku dla mistrza kuśnierskiego. Sytuacja i obecnie pod tym względem przedstawia się ciężko. Dalej świadek opowiada o nastrojach komunistycznych, przytaczając fakt, iż w r. 1935 sam spotkał się z agitatorem komunistycznym, który chciał go skłonić do wspólnej akcji, jednak świadek odprawił agitatora z niczym.

Zorganizowane rolnictwo za unarodowieniem handlu na wsi

Siedlce, 22. 6. Na zjeździe Okr. Tow. Organizacyj i Kółek Wiejskich w Siedlcach powzięto uchwałę nast. treści:

„W związku z ogólnym prądem unarodowienia i spolszczenia handlu na wsi i w miastach zjazd wzywa wszystkich rolników, by w pierwszym rzędzie tak zbyt, jak i kupno uskuteczniali przez spółdzielnie, w ostateczności w prywatnych firmach polskich".

Telegramy w kilku wierszach

DLA KOŚCIÓŁKA WE WSI WIATA, w pow. brasławskim, korpusy podoficerskie wojsk lądowych, marynarki woj. i K. O. P.-u ufundowały dzwon, któremu nadano imię Marszałka Piłsudskiego.

W ŁODZI, w związku z budową centralnej chłodni, kier. Obr. Urzędu W. F. zwrócił się do zarządu miejskiego z projektem wybudowania obok chłodni — toru lodowego. Projekt przyjęto przychylnie.

WE WSI ŁUKOWO w pow. brzeskim wybuchł pożar, który strawił 4 gospodarstwa. W płomieniach zginęło troje dzieci jednego z poszkodowanych gospodarzy.

KOMISARYCZN. BURMISTRZEM MYSŁOWIC na miejsce zawieszonego w urzędowaniu posła Karczewskiego został mianowany dotychczasowy naczelnik gminy Szopienice — dr. Michna.

Zarząd Kopalń Skarbowych w CHORZOWIE przystąpił do budowy czwartej baterii pieców koksowych. Koszty tej inwestycji wynoszą około 1.500.000 zł. Przy budowie znajdzie zatrudnienie przeszło 100 robotników.

Z ŻYWCA donoszą: W czasie ostatnich obfitych deszczów po raz pierwszy została wykorzystana nowa zapora wodna w Porąbce. Na miejscu dawnych pól powstało obecnie jezioro, dochodzące do 3 m. głębokości.

OJCIEC ŚW. odznaczył krzyżem „Pro ecclesia et pontifice" znaną polską artystkę-miniaturzystkę Kazimierę Dąbrowską.

NA WYSTAWIE ŚWIATOWEJ W PARYŻU zostały do tej pory otwarte już dla publiczności pawilony następujących państw: Włoch, Belgii, Szwajcarii, Kongo Belgijskiego Szwecji, Niemiec, Rosji Sowieckiej, Holandii, Palestyny, Polski, Monaco, Portugalii, Luksemburgu, Egiptu, Finlandii i Anglii.

MAJOR NIEMIECKIEJ POLICJI Daum umieścił w czasopiśmie „Deutsche Polizeibeamte" artykuł w którym nadmienia, że urzędnikom niemieckim oraz ich rodzinom nie wolno utrzymywać osobistych stosunków z Żydami pełnej krwi.

Kapitan pancernika „DEUTSCHLAND", Fanger, został przeniesiony w drodze karnej na inne stanowisko. Głównym motywem tej kary był fakt, że mimo wyraźnych rozkazów admirała, sygnalizujących zbliżanie się samolotów, kapitan Fanger nie wydał rozkazów przygotowujących obronę pancernika przed nalotem hiszpańskich samolotów.

Z MOSKWY komunikują, że rada komisarzy ludowych poleciła komisariatowi finansów możliwe szybkie przygotowanie projektu ustawy o emisji nowej pożyczki, przeznaczonej na zbrojenia.

W 14-tą rocznicę zgonu śp. Antoniego Abrahama

„Pomorza nom ani kusi purtok zabrać ni może" — słowa A. Abrahama, skierowane do Lloyd Georga w czasie rozmowy z nim w Paryżu (18. IV. 1919).

W dniu 23 czerwca br. upływa 14 lat od chwili śmierci Wielkiego Patrioty z ludu kaszubskiego — śp. Antoniego Abrahama.

Żywo stoi dotąd w pamięci sylwetka tego prostego człowieka o wielkim sercu prawdziwego Polaka, który tułał się przez całe swe pracowite, w trudzie i znoju dla Polski przebyte życie po wsiach kaszubskich, niosąc słowa otuchy, patriotyzmu i proroctwa o Wielkiej i Niepodegłej, która przyjdzie nieuchronna i wyzwoli polski lud kaszubski z pod przemocy niemieckiego zaborcy.

Każdy mieszkaniec ziemi kaszubskiej zna imię jego i czci jego pamięć. Cała Polska w wdzięcznej pamięci nosi ogromne zasługi, jakie położył śp. Antoni Abraham, walcząc o przyznanie Kaszub Odrodzonej Rzeczypospolitej. Szczególnie pamiętny jest jego wyjazd na czele delegacji kaszubskiej do Paryża w r. 1919, gdzie bronił osobiście zagrożonych interesów Polski...

W czternastą rocznicę zgonu tego najbardziej zasłużonego patrioty ziemi nadmorskiej odbędzie się w Warszawie w kościele N. Marii Panny nabożeństwo za duszę śp. Antoniego Abrahama. Tego samego dnia, o godz. 18 nastąpi z placu Kaszubskiego w Gdyni wyjazd autobusu z delegacją, która o godz. 18,30 złoży wieniec na grobie chłopa-patrioty na cmentarzu oksywskim.

Handel zagraniczny Polski w maju

Saldo ujemne zmniejszyło się w porównaniu z ubiegłym miesiącem

Bilans handlu zagranicznego Polski i W. M. Gdańska według tymczasowych obliczeń Gł. Urzędu Statystycznego, w maju rb. wynosił:

przywóz — 219.052 ton, wartości 94.445 tys. zł.

wywóz — 1.070.026 ton, wartości 90,912 tys. zł.

Saldo ujemne w maju wyniosło 3,533 tys. zł.

Należy podkreślić, że saldo ujemne w kwietninu b. r. wynosiło 10,830 tys. zł., a zatem **w maju nastąpiła znaczna redukcja salda ujemnego.**

W porównaniu do kwietnia br. wywóz zmniejszył się o 10,679 tys. zł., przywóz natomiast zmniejszył się o 17.976 tys. zł.

Zwiększył się wywóz następujących artykułów: szynek, polędwic wieprzowych w opakowaniu hermetycznym o 1.5 miln. zł., cynku i pyłu cynkowego o 1,0 miln. zł., grochu o 0,8 miln. zł., jaj o 0,7 miln. zł., przędzy wełnianej 0,7 miln. zł. skór futrzanych o 0,5 miln. zł., mięsa świeżego mrożonego, solonego o 0,4 miln. zł., bekonów o 0,4 miln. zł.,

Zmniejszył się wywóz następujących artykułów: bali, desek, łat opołów o 3,3 miln. zł., żyta o 2,4 miln. zł., węgla o 2,1 miln. zł., jęczmienia o 1.8 miln. zł., ziemniaków świeżych o 1,2 miln. zł. skór surowych o 1,1 miln. zł., siarczanu amonu o 0,8 miln. zł., podkładów kolejowych, sliprów o 0,7 miln. zł., owsa o 0.5 miln. zł., masła o 0,5 miln. zł.

Zwiększył się przywóz ryżu o 2,3 miln. zł. i garbników (bez drewna garbarskiego) o 0,4 miln. zł.

Zmniejszył się przywóz następujących artykułów: tytoniu i wyrobów tytoniowych o 1,5 miln. zł., żelastwa o 1,5 miln. zł., szmat o 1,3 miln. zł., pomarańcz i cytryn o 1,2 miln. zł., nasion, ziarn i owoców oleistych o 1,1 miln. zł., miedzi, blachy miedzianej o 0,9 miln. zł., rud żelaznych o 0,8 miln. zł., nawozów o 0,8 miln. zł., skór surowych o 0,7 miln. zł., kauczuku surowego mytego o 0,7 miln. zł., kakao o 0.6 miln. zł., wełny owczej pranej o 0,6 miln. zł., śledzi świeżych solonych o 0,5 miln. zł., rud manganowych o 0,5 miln. zł., wełny owczej surowej niepranej o 0.4 miln. zł., odpadków wełnianych o 0,4 miln. zł., wełny owczej czesanej o 0,4 miln. zł., bawełny i odpadków o 0,4 miln. zł.

Wiadomości gospodarcze

SPRZEDAŻ CUKRU W MAJU WZROSŁA O PRZESZŁO 14%

Dane statystyczne wykazują, że w maju r. b. faktyczna sprzedaż cukru z kontyngentu wewnętrznego wyniosła ogółem 30.100 ton, co w porównaniu z analogicznym miesiącem roku ubiegłego stanowi wzrost o 14 procent.

Rozchód cukru — wyliczony na podstawie wysyłek z cukrowni — wyniósł w omawianym miesiącu 32.041 ton, wykazując wzrost o 36 procent w stosunku do maja r. ub.

Stosunkowo duży wzrost rozchodu w miesiącu ugiegłym, spowodowany został zwiększeniem transportów cukru przewożonych drogą wodną do składnic Banku Cukrownictwa, które to ilości zostaną rozsprzedane w czasie późniejszym.

WYWIEŹLIŚMY GRZYBÓW WIĘCEJ, JAK ZA ĆWIERĆ MILIONA ZŁOTYCH

Eksport grzybów jadalnych do końca maja b. r. wyniósł 61 ton, wartości 275.000 zł. W tym samym okresie czasu r. ub. wywieźliśmy również 61 ton, lecz tylko za 267.000 zł.

WYWÓZ BEKONÓW W MAJU POPRAWIŁ SIĘ

Wywóz za granicę bekonów w kwietniu b. r. osiągnął wartość 3.517.000 zł., w maju b. r. 3.898.000 zł. W r. ub. wywóz w maju osiągnął wartość 2.775.000 złotych.

WYWOZIMY CORAZ WIĘCEJ KONI Z POLSKI

Od stycznia do maja r. b. wywieźliśmy 5813 sztuk koni za granicę, więcej o 373 sztuk jak w roku ubiegłym.

REKORDOWY WZROST EKSPORTU SERÓW Z POLSKI

Żaden z artykułów rolnych nie wykazał w r. b. tak znacznego wzrostu, jak wywóz serów z Polski. W ciągu pierwszych pięciu miesięcy wywieźliśmy o 228 ton więcej, jak w tym samym okresie czasu r. ub. Eksport objął 247 ton, w r. ub. 19 ton. Wartość eksportu wzrosła z 28.000 zł do 436.000 zł. Natomiast eksport masła i jaj w tym okresie czasu spadł.

ODDŁUŻENIE ROLNICTWA

W Związku izb i organizacyj rolniczych odbyło się posiedzenie komisji finansowo - rolnej, w której wzięli udział, poza zaproszonymi rzeczoznawcami, przedstawiciele izb rolniczych, organizacyj rolniczych oraz spółdzielczości.

Po zaznajomieniu się ze stanem faktycznym uznano za konieczne ostatecznie uporządkować długi rolnicze przed upływem okresu karencyjnego.

ROZWIĄZANE KARTELE

Orzeczeniem p. ministra przemysłu i handlu rozwiązano kartele w przemyśle chemicznym:

1) Kartel producentów dwuchromianu potasu i sodu utworzony dnia 20 lutego r. b. przez następujące przedsiębiorstwa: a) S. A. Zakłady Chemiczne w Częstochowie, b) Tow. Fabryk Portland-Cementu „Wysoka" S. A., c) Fabryka Przetworów Chemicznych „Rędziny" S. A. pod Częstochową.

2) Kartel producentów ałunu chromowego utworzony w Warszawie dn. 19 lutego b. r. przez następujące przedsiębiorstwa: a) Zakłady „Elektro" w Łaziskach Górnych, b) S. A. Zakłady Chemiczne w Częstochowie, c) Fabryka Chemiczna Kadysz, Lewinson i Jakubowicz w Warszawie.

PRZEGLĄDAMY PRASĘ.

Cudze chwalicie

System szkolnictwa polskiego podlegał i podlega krytyce. Swoje zdanie w tej materii postawimy na uboczu. Oddajemy głos pismo onenerowskiemu „A. B. C.", które w własnej korespondencji z Kopenhagi stwierdza, że zarówno pod względem metodyki nauczania, jak i pod względem urządzeń, szkolnictwo duńskie stoi niżej od polskiego.

„Nie wielu ludzi — pisze „A. B. C." — wie o tym, że kiedy Chiny, przystępując do organizowania szkolnictwa na wzór europejski, zwróciły się do Ligi Narodów o wskazanie kraju o równie młodej a wzorowej organizacji szkolnictwa, Liga Narodów skierowała je do Polski. Delegacja Chińskiego Minist. Oświaty przyjechała do Polski na dłuższy okres i na naszych wzorach oparła współczesne szkolnictwo chińskie. Polskie elementarze Falskiego przetłumaczono na chińskie".

Z wrażeń korespondent „A. B. C." wyciąga takie słuszne wnioski:

„Zawsze jest to samo. Jedzie się zagranicę z tym nastawieniem, że zobaczy się coś niezwykłego, że nam będą na każdym kroku imponowali bogactwem, kulturą, wysokim postępem w każdej dziedzinie. A potem się okazuje, że bezkrytycznie zachwycając się za granicą przed wszystkim ci, którzy mało wiedzą o rodzimych postępach w danym zakresie".

Wiecznie to nie poprawne polskie: „Cudze chwalicie"...

Żydzi poirytowani

Za „Kurierem Porannym" podajemy wyjątek z artykułu „Naszego Przeglądu" na temat zjazdu Młodej wsi w Warszawie:

„Deklaracja płk. Koca przeznaczona dla użytku młodej wsi została urozmaicona frazesami radykalnymi z pominięciem aktualnych zagadnień dnia.

Tylko w jednym ustępie bezbarwni zdobyli kolor, gdy potępiając wszelkie bezprawne gwałty wobec ludności żydowskiej zalecili emigrację, konieczność opuszczenia przez Żydów Polski. Muszą opuścić kraj, jako żywioł obcy i szkodliwy dla narodu polskiego.

Pozornie niewinne zdanie o Żydach w deklaracji pułkownika Koca rozrasta się, pęcznieje i staje się jedyną aktualną atrakcją w ideologii Ozonu, jedynym mumidłem dla zyskania mas".

Jak z tego widać żydzi są przebudzeniem się wsi polskiej mocno zaniepokojeni i poirytowani.

My natomiast martwić się tym nie potrzebujemy. A na żydowską ironię odpowiadamy wzruszeniem ramion.

Odprawa

„Gazeta Olsztyńska" wychodząca na Warmii w artykule wstępnym pt. „Niepotrzebne drwiny" daje ciętą odprawę dwutygodnikowi „Ostland",

„Numer 10 pisma „Ostland" — pisze „Gazeta Olsztyńska" — zajmuje się w artykuliku **„Drzymała und sein Wagen"** sprawą pogrzebu i odznaczenia Drzymały. Czytamy tam m. in. (podkreślenia i ujmowanie w cudzysłów oryginalne), że w kwietniu zmarła „historyczna" postać — Michał Drzymała. Jego „historyczność" datuje się od wejścia w życie ustawy z r. 1904, która w interesie uzdrowienia społecznego akcji osiedleńczej uzależniała wznoszenie mieszkań na wsiach od pozwolenia władz, udzielanego pod pewnymi warunkami (unter gewissen Bedingungen). Wówczas to, gdy Drzymale takiego pozwolenia nie udzielono, usadowił on się na swojej parceli w wozie mieszkalnym.

Ustawa z roku 1904 to ustawa związana z akcją wywłaszczeniową. „Ostland" nazywa ją szumnie „ustawa o uzdrowieniu stosunków". Polacy wówczas opierali się takiemu „uzdrowieniu" bo wiedzieli na czym to uzdrowienie polegało. Przecież na ziemiach, które znajdowały się ongiś w rękach polskich osadzano kolonistów.

Około 3.000 kolonistów z zachodu osadzano rocznie na ziemiach Wielkopolski.

O „dobrodziejstwach" ustawy kolonizacyjnej spierać się z „Ostlandem" nie myślimy, bo istnieją przecież wynurzenia niemieckie, które dawniejszą politykę kolonizacyjną określają odmiennie niż to czyni „Ostland".

Pisze dalej „Ostland", że sama sprawa Drzymały nie jest istotna. Najistotniejszym jest to, że Polakom udało się z niej zrobić klasyczny przykład propagandy przeciw-niemieckiej. Wóz Drzymały stał się symbolem oporu polskiego przeciw polityce osiedleńczej Prus. — Pisze „Ostland" o ciężkiej doli niemieckich kolonistów na Wołyniu w walce o swe mienie po wojnie. Nie zostało to jednak w narodzie niemieckim w tak żywy i dobitny sposób usymbolizowane, jak to Polacy zrobili ze śmiesznym (!) wypadkiem Drzymały".

„Ostland" posuwa się w ośmieszaniu historycznych i umiłowanych przez naród postaci jak Drzymała tak dalece, że pisze z przekąsem, iż Drzymała wjechał do świątyni „polskiej nieśmiertelności na cygańskim wozie". Na to „Gazeta Olsztyńska" daje taką godną odprawę:

„Tak! Joanna d'Arc weszła do świątyni nieśmiertelności w dymach stosu kacerskiego, szwajcarski Tell strzelaniem do jabłka; a dzieci wrzesińskie weszły do nieśmiertelności przez rózgi, odebrane w szkole za naukę polską.

Nie poruszalibyśmy tych spraw, bo dotyczą one stosunków dawniejszych, ale niech sobie pisma pokroju „Ostland" nie drwią z polskiej przeszłości. Każdy naród dba o swą godność, każdy naród szanuje swą przeszłość a bohaterskie postacie w walce o polskość czci głęboko i nie pozwoli, by je niepowołani obrali za przedmiot drwin.

Żeby to zrozumieć, trzeba mieć umysłowość, niezatrutą przez pychę i butę która nie pozwala uchylić czoła nawet przed trumną przeciwnika". **(iks)**

Dramatyczny pościg za statkiem przemytniczym na Bałtyku

Sensacyjna historia z przed 10 lat znowu odżyła w pamięci

Z racji pewnego procesu cywilnego, który przed kilku dniami odbył się przed sądem w Gdańsku — przypomniana została opinii publicznej głośna przed 10 laty sprawa statku szmuglerskiego „Hassan Bir".

W piśmie gdańskim „Der Danziger Vorposten" znajdujemy szczegółowy opis tej historii, która mogłaby być tematem dla jakiejś sensacyjnej, emocjonującej powieści.

Dnia 7 listopada 1927 roku około godz. 6 rano zawinął do portu gdańskiego statek pod turecką banderą, noszący nazwę „Hassan Bir". Załoga statku wydała w ręce gdańskiej policji portowej 6 marynarzy litewskich i litewskiego oficera, który mieli za zadanie zaaresztowany statek konwojować do portu w Kłajpedzie. Niespodziewana dla nich zmiana kursu zaprowadziła ich nie do portu litewskiego, lecz do Gdańska. Później dopiero zaczęły stopniowo wychodzić na jaw niezwykłe okoliczności tego wydarzenia.

Statek „Hassan Bir" był statkiem szmuglerskim, który od dłuższego czasu zajmował się przemytem spirytusu do krajów bałtyckich. Statek był kiedyś niemieckim okrętem wojennym, po wojnie zaś w trakcie rozbrojenia Niemiec na morzu — został sprzedany w prywatne ręce, poczym wielokrotnie zmieniał banderę, a wreszcie przyjął „obywatelstwo tureckie", stając się własnością rzekomo jakiegoś Turka, zamieszkałego w Wiedniu.

Załogę statku, odpowiednio przebudowanego dla celów przemytniczych, stanowili Niemcy i Gdańszczanie. Statek załadował w Gdańsku 30.000 litrów spirytusu w celu przemycenia go do Finlandii. W czasie podróży w pobliżu wód litewskich statek został zauważony przez okręt wojenny litewski „Prezydent Smetona", który ruszył za nim w pościg. „Hassan Bir" bowiem znany był na Litwie, jako statek przemytniczy i władze litewskie polowały nań od dłuższego czasu.

Na widok ścigającego okrętu litewskiego — statek przemytniczy ruszył pełną parą naprzód, usiłując uciec. Ponieważ dwie jego maszyny pozwalały na rozwinięcie wielkiej szybkości a przy tym na morzu rozpoczął się sztorm — okręt litewski nie był w stanie dopędzić przemytników i mimo wysiłków zaczął pozostawać w tyle. Zawiadomiona przez radio straż przybrzeżna łotewska nie mogła przyjść z pomocą „Prezydentowi Smetonie", gdyż rozporządzając tylko małymi łodziami, nie ważyła się wobec sztormu wyruszyć na morze.

Następnego dnia około godz. 4 rano załoga „Hassan Bir'u" próbowała wysiąść na brzeg w pobliżu łotewskiej miejscowości nadbrzeżnej w Szawaj, spłoszona jednak przez zawiadomioną o pościgu straż łotewską — wróciła w pośpiechu na pokład, poczym kontynuowała ucieczkę.

W pewnej chwili jedna z maszyn statku „Hassan Bir" wskutek zbytniego nadwerężenia jej przestała funkcjonować. Szybkość statku gwałtownie zmalała, a ścigający okręt litewski zaczął zbliżać się do ściganego ostrzeliwując go gwałtownie. — Wówczas załoga „Hassan Bir'u" roztoczyła wokół statku zasłonę dymną w celu zmylenia pościgu. I ten środek jednak zawiódł, gdyż wiatr, dochodzący do 10 stopni, rozproszył szybko sztuczną zasłonę. W tych warunkach nie pozostało nic innego, jak poddać się.

„Prezydent Smetona" po zbliżeniu się do „Hassan Bir'u" wysłał na jego pokład konwój, składający się z 6 marynarzy pod dowództwem oficera, który rozbroił przemytników i objął komendę nad statkiem. „Hassan Bir" został wzięty na hol, poczym zawrócono w stronę Kłajpedy. W międzyczasie jednak burza wzmagała się w dalszym ciągu, a siła wiatru doszła do 12 stopni. Lina holownicza kilkakrotnie pękała, gdy zaś w międzyczasie naprawiona została maszyna „Hassan Bir'u", statek zaczął płynąć o własnych siłach. Uzbrojeni od stóp do głów marynarze litewscy pilnowali, aby statek szedł we wskazanym kierunku, mimo to jednak wskutek burzy i mgły, jak również dzięki machinacjom załogi przemytniczej, „Hassan Bir" pozostał w tyle i niebawem stracił z oczu „Prezydenta Smetonę".

Skutkiem fatalnych warunków atmosferycznych, a w większym może jeszcze stopniu nieudolności oficera litewskiego — załoga „Hassan Bir'u" zdołała zboczyć z kursu i wpakować statek na płyciznę przybrzeżną na północ od Kłajpedy. Wówczas rozpoczęła się między przemytnikami, a marynarzami walka na śmierć i życie. Z obu stron posypały się gęste strzały, w których wyniku oficer litewski został ranny w nogę, jego marynarze zaś, pozbawieni dowódcy, zostali następnie rozbrojeni. Przemytnicy znowu stali się panami statku.

Chodziło teraz o to, aby w jakikolwiek sposób wydostać się z mielizny i ruszyć w podróż do Gdańska. Kapitan statku, który był świetnym pływakiem, zdecydował się przy pomocy koła ratunkowego uwiązanego do liny, dopłynąć do brzegu. Ciemność i mgła uniemożliwiły załodze stwierdzenie, czy manewr ich dowódcy się udał. Po pewnym czasie wyciągnięto sznur z kołem ratunkowym — kapitana nie było. Przypuszczano więc, że utonął i nadzieja, że z brzegu będzie mógł zawezwać telefonicznie pomocy holowników z Gdańska, została rozwiana.

Pozostawiona własnym siłom załoga „Hassan Bir'u" czyniła tak długo wysiłki, aż wreszcie udało się jej statek uruchomić i wypłynąć na pełne morze. Okazało się, jednak, że ster statku został strzaskany. Zastąpiono go zwykłym wiosłem i jakoś z wielkim trudem zdołano dotrzeć do Gdańska. Marynarze litewscy, oddani w ręce policji portowej, zostali odstawieni na Litwę, oficer zaś po kuracji w szpitalu, również wrócił do swej ojczyzny, gdzie zapewne nie spotkało go zbyt miłe przyjęcie. Kapitan „Hassan Bir'u" zaś, wbrew pierwotnym przypuszczeniom, nie utonął i z czasem zjawił się z powrotem na pokładzie statku.

Później „Hassan Bir" został kupiony przez pewną firmę hamburską, przechrzczony na „Asa Pikowego" („As de Pique") i otrzymał banderę rumuńską. W dalszym ciągu trudnił się on przemytem spirytusu, aż wreszcie przychwycono go w Estonii. Na tym kariera przemytniczego statku została zakończona. Nabył go następnie z licytacji rząd finlandzki i obecnie dawny „Hassan Bir" diametralnie zmienił swoją rolę. Służy on fińskiej policji wodnej, jako przeciwprzemytniczy statek patrolujący wybrzeże. Dzięki wielkiej swej szybkości stanowi on istny „bicz Boży" dla szmuglerów alkoholowych.

Fortuna variabilis...

Jutro reportaż z Włocławka

W jutrzejszym numerze naszego pisma zamieścimy rewelacyjny reportaż naszego specjalnego wysłannika nadany z Włocławka, omawiający tak aktualny problem, jak pionierstwo mieszczaństwa Ziem Zachodnich w ofensywie gospodarczej na daleki i pobliski Wschód Polski.

Reportaż ten, utrzymany w tonie nie rezonerskim, lecz oparty na dokumentach, faktach, bezpośrednich rozmowach z pierwszymi przedstawicielami „osadnictwa" w dziedzinie handlu, niewątpliwie wzbudzi zainteresowanie czytającego ogółu.

Będzie to pierwszy w prasie polskiej reportaż, traktujący o problemie nie z za biurka redakcyjnego, lecz na podstawie bezpośrednich kontaktów z ludźmi.

Jutro również

ukaże się

znamienny wywiad

z wybitnym działaczem niepodległościowym i robotniczym senatorem Marianem Malinowskim — „Wojtkiem" — omawiający zagadnienie konsolidacji narodowej oraz przyczyny rozłamu w Z. Z. Z.

Ważne wyjaśnienie Ministerstwa Skarbu

Opusty i układy wierzycielskie nie są dochodem

Wydany dnia 25 maja br. okólnik, Ministerstwo Skarbu wyjaśnia, że w myśl postanowień art. 7 ustawy o państwowym podatku dochodowym — nie podlega opodatkowaniu u rolników, prowadzących księgi gospodarcze, zysk uzyskany: 1) na różnicach kursu walut przy spłacie długów rolniczych, 2) na spłacie długów rolniczych papierami wartościowymi lub gotowizną po myśli art. 43 rozporządzenia Prezydenta Reczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych, 3) z tytułu zastosowania ulg w spłatach zaległości podatkowych Skarbu Państwa i samorządowych oraz zaległości w daninach i opłatach publicznych, 4) z tytułu dobrowolnych układów z wierzycielami, gdyż tego rodzaju zyski z uwagi na charakter długów w rolnictwie są nadzwyczajnymi przychodami, o których mowa w art. 7 powołanej ustawy.

Odraczanie, rozkładanie na raty i umarzanie zaległości podatkowych

według kompetencyj izb i urzędów skarbowych

Ministerstwo Skarbu upoważniło izby i urzędy skarbowe do odraczania, rozkładania na raty i umarzania zaległości w podatku majątkowym, podatku od placów budowlanych oraz w nadzwyczajnej daninie majątkowej, jak również w odsetkach od tych zaległości.

W myśl powołanych przepisów **Izba Skarbowa** jest władna:

rozkładać na raty spłatę należności podatkowych i grzywien **do kwoty 100 tys. złotych bez ograniczenia czasu,** do kwoty zaś **250 tys. zł na okres czasu nieprzekraczający trzech lat;**

odraczać należności podatkowe i grzywny do kwoty **250 tys. zł** na okres czasu nieprzekraczający **12 miesięcy;**

umarzać poszczególnym płatnikom w ciągu tego samego okresu budżetowego: 1) zaległości lub części zaległości w podatkach i grzywnach do kwoty 25 tys. zł, 2) w całości lub części narosłe odsetki oraz odsetki ulgowe od zaległości — bez względu na ich wysokość.

Urząd Skarbowy jest władny:

rozkładać na raty spłatę należności podatkowych i grzywień do kwoty **25 tys. zł** na okres czasu nieprzekraczający dwuch lat, do kwoty zaś **50 tys. zł** najwyżej na 1 rok;

odraczać płatność należności podatkowych i grzywien do kwoty **50 tys. zł** najwyżej na przeciąg 6-ciu miesięcy;

umarzać poszczególnym płatnikom w ciągu tego samego okresu budżetowego: 1) zaległości lub części zaległości w podatkach i grzywnach do kwoty **500 zł,** 2) w całości lub części narosłe odsetki tudzież odsetki ulgowe do wysokości **500 zł.**

Ceny na ludzi przed stu laty

Niewolnictwo zniesione zostało w Ameryce przed niespełna stu laty, do tego czasu zaś w U. S. A. kwitł ożywiony handel murzynami.

Gazeta giełdowa z Nowego Orleanu, należącego w owym czasie do stanów północnych, zamieszcza pod datą 7 kwietnia 1837 r., następujący komunikat giełdowy:

Tomasz Ryan i syn przywieźli na targ 15 murzynów, za których uzyskali 10.365 dolarów — czyli przeciętnie po 691 dol za „sztukę".

Trzej murzyni w wieku 17 lat sprzedani po 1011 — 1065 dol. każdy.

Firma Capers i Hayward zaofiarowała do sprzedaży 109 murzynów, którzy nabyci zostali z rodzinami po przeciętnej cenie 550 dolarów „za sztukę".

Dwie zupełnie młode niewolnice nabyte zostały przez A. G. Whitney jedna za 1000, druga za 1190 dolarów.

Amulet w 23 językach

Studenci uniwersytetu Harwarda w Stanach Zjednoczonych przygotowują z okazji zaślubin syna prezydenta Roosevelta oryginalny upominek. Znając dobrze zamiłowanie do oryginalności jakie jest niemal wrodzone naturze młodego Roosevelta, studenci postanowili mu zaofiarować amulet szczęścia.

Pewnemu indianinowi — snycerzowi z Texasu powierzyli pracę nad wyrzeźbieniem z drzewa pięknego amuletu. Amulet ten w kształcie serca posiadać będzie jeden jedyny napis: „miłość".

Najoryginalniejsze jest to, że napis ten wyryty zostanie w 23 językach. Indianin otrzymał polecenie wyraz ten wyrzeźbić w rozmaitych formach i barwach.

Wiadomości sportowe

WYNIKI ZAWODÓW STRZEL. - ŁUCZNICZYCH P. Z. S. S.

W dniach 19 i 20 bm. odbyły się w Toruniu zawody strzelecko-łucznicze o mistrzostwo Polskiego Związku Strzelectwa Sportowego Polskiego Związku Łuczników i Zw. Strzeleckiego.

W zawodach wzięło udział ponad 200 zawodników i zawodniczek z całego terenu D. O. K.

Zawodnicy startowali w czterech następujących grupach: Grupa A — wojsko, policja i straż graniczna; grupa B — organizacje zrzeszone w PZSS. i PZŁucz. i grupa C — PW. przedpoborowi i hufce szkolne; grupa D — kobiety.

Na otwarciu zawodów w dniu 19 b. m. obecni byli p. wicewojewoda pom. Z. Szczepański oraz dow. O. K. gen. Thommée, którzy po odebraniu raportu od komendanta okręgu 8 Związku Strzeleckiego mjr. Korczewskiego oddali strzały honorowe.

W zawodach, które były jednocześnie eliminacją do zawodów narodowych, w poszczególnych konkurencjach pierwsze miejsca zdobyli:

Grupa A:

Konkurencja Kb. 2 — zespołowo WKS. Bydgoszcz I 1467 pkt., indywidualnie Kwaśniewski Wojciech WKS. Inowrocław 304 pkt.

Konkurencja Kb. 2a — zespołowo WKS. Tczew 826 pkt., indywidualnie Bryl Wojciech WKS. Bydgoszcz I 175 pkt.

Konkurencja Pw. 1 — zespołowo Szkoła Podchorążych Bydgoszcz 672 pkt., indywidualnie Borowski Antoni SP. Bydg. 159 pkt.

Konkurencja Pw. 3 — indywidualnie Cichy Edmund C. W. Kaw. przed Stójkowskim również CWK.

Konkurencja Pd. 1 — zespołowo Szkoła Podchorążych Bydgoszcz 2100 pkt., indywidualnie Skórzewski Witold SP. Bydgoszcz 457 pkt.

Konkurencja Pd. 2 — zespołowo Szkoła Podchorążych Bydgoszcz 1036 pkt., indywidualnie Jenerowicz Leopold WKS. Bydgoszcz 230 pkt.

Konkurencja Pd. 3 — CWK. 1661 pkt., indywidualnie Fąferek Feliks WKS. Bydgoszcz 48/409 pkt.

Konkurencja Kbk. s. 1a — zespołowo W. K. S. Bydgoszcz 1799 pkt., indywidualnie Kaczmarek Mieczysław WKS. Bydgoszcz 376 pkt.

Konkurencja Kbk. s. 2a — zespołowo W. K. S. Bydgoszcz 1781 pkt., indywidualnie Borowski Antoni SP. Bydgoszcz 365 pkt.

Konkurencja Kbk. s. 3 — zespołowo Szk. Podch. Bydgoszcz 2333 pkt., indywidualnie Borowski Antoni SP. Bydg. 498 pkt.

Trzeba z żywymi naprzód iść...

Młoda wieś w śpiewie i tańcach

Na zakończenie dwudniowego kongresu Centralnego Związku Młodej Wsi, zgromadziło się w Warszawie 30.000 młodzieży wiejskiej z całej Polski.

Ze sceny Teatru Wielkiego buchnęła pieśń inna, jakiej nie słyszały zblazowane występami wszechświatowych sław śpiewaczych, mury opery. A pieśń ta zaczynała się od słów: „Trzeba z żywymi naprzód iść, po życie sięgać nowe"...

Wykonawcami tej pieśni byli nie artyści — ale sama młodzież wiejska. Ta młodzież, co dzień cały w znoju harując, ma jeszcze czas wstąpić wieczorem do świetlicy, ma ochotę potańczyć w dzień świąteczny. I to potańczyć nie przy dźwiękach murzyńskich foxtrottów, czy argentyńskich tang, których melodie, opanowawszy miasta, przeniknęły i na wieś polską, każąc lu dowym kapelom niemiłosiernie fałszować jakąś „Rebekę". Oni chcą tańczyć własne regionalne tańce we własnych strojach.

Wskrzeszają je... Tak, bo wiek 19-ty i początek 20-go były okresem niwelacji wszelkich odrębności regionalnych, strojów i obyczajów narodowych. Ponad piękne, własne stroje wieś poczęła przenosić tandetę miejską: standartowe liche marynarki, niegustowne perkale, sztuczne jedwabie....

Na szczęście jednak dzisiejsze młode pokolenie wiejskie zrozumiało, że można, a nawet należy czerpać z cywilizacji zachodu, nie czyniąc jednocześnie uszczerbku we własnych zdobyczach i osiągnięciach kulturalnych. Określiła to dobrze jedna z młodych ślązaczek: „Nasi dziadowie i ojcowie wstydzili się własnych strojów, uważając je za niemodne. My myślimy ina czej..."

Myślą inaczej. I dlatego mogliśmy podziwiać wesołe, bujne „owijaki sieradzkie", żywiecki zbójnicki taniec z kapelą, kurpiowskie przyśpiewki, śląskiego „trojaka" i „gąsiora", dlatego mogliśmy się wsłuchiwać w rzewne pieśni polesie i wileńskie, odzwierciadlające tak przejmująco melancholię „Polski B", będące takim kontrastem dla pełnych fantazji Mazurów, co jak zaśpiewali „Podkóweczki dajcie ognia" aż się na sercu weselej robiło, taka siła od nich tężyzna.

Młode pokolenie wiejskie wie, że na to, nego oberka na angielskiego walca. Dąży więc do upowszechnienia szkolnictwa, do podniesienia zdrowotności wsi, do wzrostu ilości bibliotek wiejskich, uniwersytetów ludowych itp. A ze swych strojów, pieśni,

Defilada oddziałów młodzieży wiejskiej ze transparentami przed Marszałkiem Śmigłym wszystkich województw ze sztandarami i Rydzem w czasie kongresu „Młodej Wsi".

by podnieść poziom wsi, by ją ucywilizować, nie potrzeba zamienić lnianej, pięknie wyszywanej koszuli na kretonową suknię, ani długich butów na lakierki, ani skocz- tańców i obrzędów jest dumna, jako z najistotniejszego dowodu odwiecznej kultury polskiej.

W tym leży jej siła.

Przeszło 100.000 ludzi znalazło zatrudnienie w kwietniu rb.

Według ostatnich obliczeń wojewódzkie biura Funduszu Pracy i ich ekspozytury skierowały do pracy w ciągu kwietnia rb. 114.284 osób, tj. blisko trzy razy więcej niż w poprzednim miesiącu. W ogólnej liczbie skierowanych do pracy znajdowało się 104.339 mężczyzn i 9.945 kobiet.

W tym samym czasie zarajestrowanych było 414.974 osób poszukujących pracy, a zatem czwarta część bezrobotnych znalazła zatrudnienie w ciągu jednego miesiąca.

Kongres inżynierów w czasie Targów Wschodnich

W dniach od 12 do 16 września r. b. odbędzie się we Lwowie pod protektoratem P. Prezydenta Rzeczypospolitej i Marszałka gen. Edwarda Śmigłego - Rydza pierwszy polski kongres inżynierów pod hasłem **„Mobilizacja twórczej energii dla gospodar czego uniezależnienia Polski".**

Jako miejsce kongresu obrany został Lwów ze względu na przypadające podczas zjazdu uroczystości jubileuszowe 60-lecia Polskiego Towarzystwa Politechnicznego, najstarszej polskiej organizacji inżynierskiej. Ponadto z okazji kongresu Targi Wschodnie we Lwowie zorganizują specjalne targi techniczne.

Papier z jedwabiu sztucznego

W Czechosłowacji dokonywane są próby z wynalazkiem, któremu drukarnie i wydawcy przypisują duże znaczenie. Chodzi mianowicie o pewien sposób przygotowania sztucznego jedwabiu, który w nowej swej postaci może zastąpić papier, a jest przytem i trwalszy i tańszy.

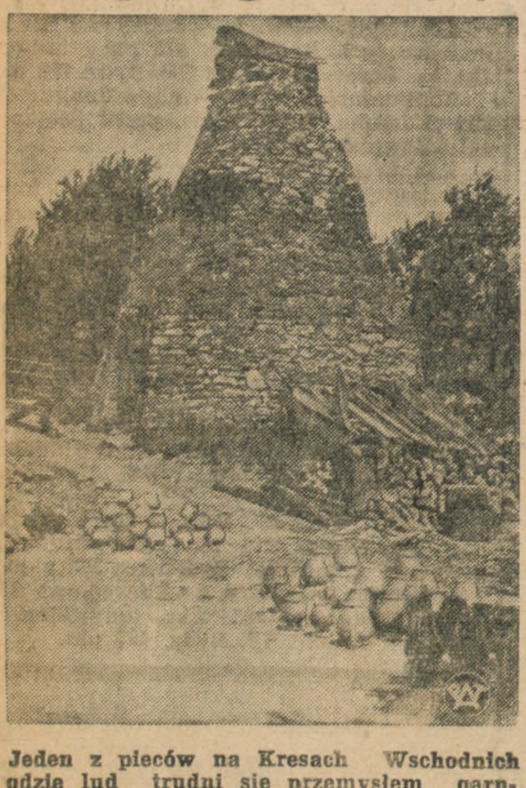
Różnica w cenie między papierem drukarskim zwykłym a tym ze sztucznego jedwabiu wynosi podobno 50 procent na korzyść ostatniego. Po przeprowadzeniu ostatecznych prób wynalazca z pomocą konsorcjum finansowego ma przystąpić do budowy fabryki nowego papieru w północnych Czechach.

Osobliwe obuwie

Mistrz szewcki Janicello, zamieszkały w Wenecji wykonał parę obuwia o 6 warstwach skóry. Wykonane buciki damskie można przekształcać dowoli na barwę beżową, brązową, wiśniową wraz z odcieniem jasnym, szarym i popielatym. Skórka, która pokrywa bucik, jest specjalnie garbowana i przystosowana do wymagań Janicellego.

Liczne rzesze turystów, tłumnie przybywających do Wenecji z podziwem oglądają „meisterstück" mistrza, nakłaniając go do wykonania większej ilości par osobliwego obuwia. Idąc za tymi zachętami, Janicelli przystąpi w lipcu br., po zdobyciu specyficznie wygarbowanych skórek do dalszego wyrabiania „najmodniejszego obuwia weneckiego".

Tam gdzie garnki lepią...

Jeden z pieców na Kresach Wschodnich gdzie lud trudni się przemysłem garncarskim na stary sposób.

W nadchodzącą sobotę

Monarcha Rumunii przybędzie do stolicy Polski

Program uroczystości podczas pobytu Dostojnego Gościa w Polsce

Król Karol rumuński przybędzie do Warszawy pociągiem specjalnym w nadchodzącą sobotę o godz. 16,30. Dostojnego Gościa oczekiwać będą na dworcu p. Prezydent R. P., Marszałek Śmigły-Rydz, członkowie Rządu, przedstawiciele władz cywilnych, wojskowych i społeczeństwa.

Po odebraniu raportu od kompanii honorowej król Karol w towarzystwie P. Prezydenta R. P., w asyście 2 szwadronów szwoleżerów, odjedzie na Zamek. W drugim samochodzie zajmą miejsca Marszałek Śmigły-Rydz i Wielki Wojewoda Michał. Wzdłuż ulic, którymi dostojnicy będą przejeżdżać, ustawione będą szpalery organizacyj społecznych i przysposobienia wojskowego. W uroczystości powitania weźmie udział 20.000 młodzieży.

Sztandar królewski załopocze nad pałacem łazienkowskim

Po krótkim pobycie na Zamku Królewskim, król Karol wraz z P. Prezydentem R. P. i świtą udadzą się do Łazienek, gdzie w pałacu przygotowano apartamenty dla monarchy.

W chwili, gdy król wkroczy do pałacu Łazienkowskiego, na maszcie podniesiony będzie sztandar królewski, a bateria artylerii odda salut honorowy.

W niedzielę na polu Mokotowskim odbędzie się w godzinach rannych wielka rewia i defilada wojskowa. Następnie odbędzie się na Okęciu wielka rewia wojsk lotniczych.

Po południu na pl. Piłsudskiego nastąpi podniosła uroczystość złożenia przez rumuńskiego Monarchę i Wielkiego Wojewodę Michała wieńca na grobie Nieznanego Żołnierza.

Wielkie manewry w Biedrusku pod Poznaniem

W poniedziałek król Karol wyjedzie do Wielkopolski, gdzie w obecności Monarchy rumuńskiego i Marszałka Śmigłego-Rydza odbędą się w Biedrusku wielkie ćwiczenia wojskowe. Tego samego dnia nastąpi nadanie królowi szefostwa 57 p. p. i wręczenie odznaki pułkowej.

Król Karol udekoruje sztandar 57 p. p. wojennym orderem rumuńskim Michała Walecznego. Podczas defilady król wystąpi **w mundurze pułkownika wojsk polskich.**

Po powrocie do Warszawy król Karol i książę Michał udadzą się dnia 30 bm. do Krakowa. Wraz z królem Karolem pojedzie do Krakowa P. Prezydent R. P. W Krakowie król Karol złoży wieniec na trumnie Marszałka Piłsudskiego. Z Krakowa król Karol i książę Michał odjadą do Bukaresztu.

* * *

Na przyjazd monarchy sprzymierzonego mocarstwa stolica przystrojona będzie w odświętną i uroczystą szatę. W kilku punktach miasta wzniesione będą bramy triumfalne z godłami Polski i Rumunii. Szczególnie pięknie udekorowany będzie plac Marszałka Piłsudskiego. Z ustawionych wokół masztów zwieszać się będą kilkumetrowej długości flagi polskie i rumuńskie.

Ogółem do dekoracji miasta użytych będzie 300 masztów 9-metrowej długości, girland świerkowych 4 tys. metrów i około 10 tysięcy metrów flag.

Przygotowania na przyjęcie króla Karola w Łazienkach królewskich już zakończono.

Poza tym Warszawa udekorowana będzie transparentami w językach polskim i rumuńskim. Napisy te będą następujące: **„Traiasca Regel Carol!"** (Niech żyje król Karol!) i **„Traiasca Romania Mare!"** (Niech żyje Wielka Rumunia!). Takimi również okrzykami Warszawa będzie witała Monarchę. Słowa te wymawia się po rumuńsku: Trejaske redżel! Trejaske Romynija Mare! Flagi rumuńskie, którymi udekorowane będzie miasto, mają barwy: ciemnoniebieską, żółtą i czerwoną. Układ barw jest pionowy, barwa niebieska zaczyna się od drzewca.

ESKORTA HUCUŁÓW.

Asystę honorową króla Karola w drodze do Warszawy będą stanowiły dwie kompanie huculskie z Kołomyi w stylizowanych z huculska strojach, które wezmą udział w powitaniu króla rumuńskiego, Karola II na granicy w Śniatynie wraz z całym pułkiem kołomyjskim.

Wywóz za granicę środków płatniczych, walorów i książeczek oszczędnościowych

W myśl **nowych przepisów komisji dewizowej** osoby mające miejsce zamieszkania w Polsce i legitymujące się właściwymi dowodami osobistymi, mogą wywieźć za granicę — bez specjalnego zezwolenia:

1) Podróżni udający się z Polski **do Gdańska** i legitymujący się dowodem osobistym, uprawniającym do przekroczenia granicy polsko-gdańskiej — **każdorazowo** krajowe środki płatnicze do wysokości 500 zł lub równowartość tej sumy w gdańskich środkach płatniczych, **łącznie jednak w ciągu miesiąca kalendarzowego nie więcej jak 500 zł. lub ich równowartość.**

2) Osoby wyjeżdżające **za granicę przez Gdańsk** i legitymujące się ważnym paszportem zagranicznym, mają prawo przy wyjeździe przez obszar W. M. Gdańska wywieźć w granicach kwoty 500 zł, maksymalnie **równowartość w sumie zł. 200 w zagranicznych środkach płatniczych,** opiewających na inną walutę, niż gdańska, pozostałą zaś różnicę między kwotą zł. 500 a sumą wywożoną w zagranicznych środkach płatniczych mogą zabrać wyłącznie w złotych lub w guldenach gdańskich i to tylko do Gdańska.

Poza wyżej wymienionymi wypadkami wywóz za granicę środków płatniczych wymaga zezwolenia Komisji Dewizowej.

Z wystawy higienicznej w Toruniu

Bierzemy w swoje ręce zagraniczny handel śledziami i owocami!

Za zjazdu importerów i eksporterów w Gdyni

Z inicjatywy Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu został zwołany do Gdyni na niedzielę, dnia 20 bm. r. b. zjazd importerów i eksporterów z Pomorza, w którym w charakterze gości wzięli również udział kupcy-hurtownicy z innych dzielnic Polski, jak Poznańskie, Śląsk i Kresy Wschodnie.

Uczestników zjazdu powitał prezes korporacji kupieckiej w Gdyni p. radca Czesław Nowacki, poczem zjazd otworzył i słowo wstępne wygłosił prezes Związku p. poseł Tadeusz Marchlewski, przedstawiając cele i zadania nowopowstającego przy Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu zrzeszenia. Mówca podkreślił w pierwszym rzędzie konieczność unarodowienia handlu importowego i eksportowego, przy czym zakomunikował, że członkiem zrzeszenia może zostać **każda firma chrześcijańska na Pomorzu, biorąca** bezpośredni udział **w handlu zagranicznym.** Ażeby umożliwić zrzeszeniu kontakt z całym krajem, uchwalono w charakterze **członków-korespondentów** przyjmować większe firmy hurtowe z poza Pomorza, a ponadto wszystkie przedsiębiorstwa, obsługujące import i eksport, jak n. p. banki, domy spedycyjne, domy agenturowe itp.

Referat o aktualnych zagadnieniach z dziedziny importu wygłosił wiceprezes związku i zarazem wiceprezes izby przem.-handlowej w Gdyni p. dr. Władysław Smoleń, a referat o konieczność zorganizowania handlu zamorskiego — dyrektor firmy „Hakol" p. Karol Piątkowski. Prelegenci omówili zagadnienia, związane z handlem zagranicznym Polski, możliwości eksportowe i importowe, konieczność dawania inicjatywy do stwarzania na terenie Gdyni t. zw. central importu dla poszczególnych grup towarowych itp.

Zreferowany przez dyrektora związku p. Jerzego Radojewskiego regulamin sekcji pod nazwą: „Zrzeszenie Importerów i Eksporterów przy Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu z siedzibą w Gdyni" przyjęto z małymi poprawkami, po czym obecni zgłosili się bądź na członków rzeczywistych bądź na członków-korespondentów.

Następnie wybrano zarząd Zrzeszenia w składzie następującym: Przewodniczący — dr. Władysław Smoleń, wiceprzewodniczący — Bronisław Kentzer, ławnicy — Karol Piątkowski z Gdyni, Alojzy Słomiński z Brus. Trzy pozostałe miejsca Zarząd Zrzeszenia obsadzi w porozumieniu ze Związkiem Towarzystw Kupieckich na Pomorzu.

W drugiej części zjazdu odbyły się posiedzenia 2-ch podkomisyj: Jedna obradowała nad sprawą unarodowienia handlu śledziami w Polsce. Przewodniczył p. Prezes Bronisław Kentzer z Bydgoszczy. W dłuższej dyskusji naświetlono całokształt tego handlu, który dziś zupełnie nieomal zależny jest od Gdańska, wzgl. od importerów żydowskich. Zebranie powitało z wielkim zadowoleniem powstanie nowej importowej **hurtowni śledzi**, oczywiście czysto chrześcijańskiej opartej o kapitały pomorskie i poznańskie. Jakkolwiek kapitał zakładowy tej hurtowni został już pokryty, inicjatorzy oświadczyli gotowość zaofiarowania części portfelu w drobnych odcinach po zł 1.000.— wszystkim chrześcijańskim hurtownikom **śledzi** w Polsce.

W sprawie unarodowienia handlu owocami w Polsce uczestnicy dowiedzieli się o pracach przygotowawczych do utworzenia wielkiej chrześcijańskiej hurtowni owoców południowych. Na ten cel również większa część kapitału została zmobilizowana. Omawiano także szczegóły współpracy przyszłej hurtowni z innymi dzielnicami Polski, jak n. p. ze Śląskiem, Wileńszczyzną itd., których delegaci przybyli na Zjazd w charakterze gości.

Po kilku godzinnych obradach, poświęconych po raz pierwszy wyłącznie handlowi zagranicznemu, zakończono zjazd, który dowiódł, że kupiectwo pomorskie stanęło w Gdyni **mocną stopą i z silną wolą unarodowienia handlu w naszym suwerennym porcie.** Stworzenie wielkiej hurtowni importowej olonialnej, a następnie importowej hurtowni śledzi i wreszcie dojrzewający projekt utworzenia importowej hurtowni owoców południowych — 3-ch przedsiębiorstw hurtowych o kapitale czysto chrześcijańskim, jest dowodem, że kupiectwo pomorskie przeszło z okresu teoretycznych rozważań do czynu, a więc do pracy twórczej i pozytywnej.

Należy się spodziewać, że społeczeństwo polskie powita prace Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu z pełnem uznaniem i że praca ta spotka się niewątpliwie z gorącym poparciem zarówno sfer rządowych, jak i Izby Przemysłowo-Handlowej w Gdyni, pod auspicjami której realizuje się program tworzenia nowych placówek hurtowych w Gdyni.

Przyjmowanie do pedagogium toruńskiego

Dyrekcja państw. seminarium naucz. męsk. w Toruniu ogłasza z polecenia kuratorium, że w dniu 28 bm. odbędzie się przyjmowanie kandydatów do państw. pedagogium.

W dniu tym należy się zgłosić z dokumentami osobistymi (metryka urodz., świadectwo egzaminu dojrzałości) w dyrekcji seminarium, w Toruniu przy ul. Siekiewicza 30-32 o godz. 9-tej, celem stwierdzenia stanu zdrowia i słuchu muzycznego. Mogą przybyć również Ci, którzy mają zamiar wstąpić do pedagogium a dotychczas się nie zgłosili.

Fauna pomorska zwraca uwagę uczonych

W okolicę Chojnic przybyli znakomici uczeni-zoolodzy prof. Henryk Gerda w towarzystwie uczonego zoologa Friele Uehides, którzy narazie zatrzymali się w Sępólnie celem przeprowadzenia badań nad jednym z gatunków ptaków.

300 gazowników, wodociągowców i techników sanitarnych miast z całej Polski w Grudziądzu

Uroczyste otwarcie zjazdu — 8 delegatów z zagranicy — Wystawa p. n. „Gaz, woda i technika sanitarna"

W dniu wczorajszym rozpoczęły się trzydniowe obrady **XIX. ogólno - polskiego zjazdu gazowników, wodociągowców i techników sanitarnych miast,** na który przybyło 300 osób z całego kraju i z zagranicy.

O godz. 9-tej odbyło się na intencję zjazdu nabożeństwo, które odprawił ks. dr. Pastwa przy licznym udziale zjazdowiczów.

Ok. godz. 10-tej zaczęły napływać do Teatru Miejskiego zaproszeni goście i uczestnicy zjazdu. Przed wejściem na teren skweru teatralnego widniała tablica „Serdecznie witamy" oraz flagi polskie i państw obcych, które wysłały na zjazd grudziądzki swoich delegatów.

O godz. 10-tej prezes Zrzeszenia Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych p. inż. **Klimczak** zagaił uroczystość otwarcia zjazdu, witając przedstawiciela Rządu p. starostę **Klotza,** reprezentanta Dowódcy O. K. p. **gen. Sawickiego,** delegata Minist. Spraw Wewn. p. **nacz. Rudolfa,** delegata Minist. Przem. i Handlu p. **nacz. Krzyżkiewicza,** dyr. Izby Skarbowej p. **Kossjora,** gospodarza zjazdu p. prez. **Włodka,** dziękując specjalnie za gościnność m. Grudziądza, przedstawiciela duchowieństwa ks. **dr. Pastwę,** wreszcie kolegów z zagranicy. Mówca zakończył o. **krzykiem na cześć R. P., Jej Prezydenta i Marszałka.**

Następnie przemówienia powitalne wygłosili p. star. Klotz, reprezentant Min. Spraw Wewn. nacz. Rudolf, reprezentant Min. Przem. i Handlu p. nacz. Krzążkiewicz, p. prez. Włodek w imieniu m. Grudziądza i Koła Miast Pomorskich, dalej przedstawiciele gazownictwa, wodociągowstwa i techniki sanitarnej miast **z zagranicy:** Czechosłowacji, Łotwy i Niemiec (w ojczystych swych językach).

Z kolei zjazd uchwalił wysłanie **depesz do Pana Prezydenta R. P., Marszałka Polski, Premiera, Wicepremiera, Ministra Przem. i Handlu i Ministra Opieki Społ.,** przy czym odczytano liczne depesze z życzeniami dla zjazdu z kraju i z zagranicy.

W dalszym ciągu uroczystości otwarcia wygłoszono cztery **odczyty:** 1) mjr. H. Gąsiorowski **„Pomorze i Grudziądz"** 2) inż. T. Jankowski **„Gazownia m. Grudziądza"** 3) dyr. A. Dolatowski **„Wodociągi m. Grudziądza"** 4) inż. S. Kempa **„Kanalizacja i oczyszczanie miasta".**

Po tych odczytach odbyło się otwarcie wystawy p. n. **„Gaz, woda i technika sanitarna"**, urządzonej w hallu i przyległych ubikacjach Teatru Miejskiego. Otwarcia wystawy dokonał po stosownym przemówieniu reprezentant Min. Spraw Wewn. p. nacz. Krzyżkiewicz, po czym obecni zwiedzali poszczególne stoiska. Wystawa obejmuje przemysł wytwarzający gazosprzęt, urządzenia wodociągowe i kanalizacyjne.

Następnie zjazdowicze udali się autobusami na **zwiedzenie zakładów komunalnych m. Grudziądza.** Równocześnie odbywały się obrady sekcyj zjazdu, na których wygłaszano odczyty fachowe.

Wieczorem w salach „Królewskiego Dworu" miasto podejmowało **uczestników** zjazdu skromną **wieczerzą.**

Z wydawnictw

„Na tropach Smętka"

za pośrednictwem Ligi Morskiej i Kolonialnej

Znana książka Melchiora Wańkowicza „Na tropach Smętka" w Niemczech została skonfiskowana.

O książce tej wiele się mówi w szerokich kołach społeczeństwa. Istotnie, wżera się czytelnikowi w każdy puls serca, w każdą kroplę krwi... Świetny pisarz, cieszący się tak wielką poczytnością, coraz to inne zagadnienia poruszający i rozpalający je do czerwoności — daje sceny pełne napięcia dramatycznego, obrazy pełne grozy. Autor wprowadza czytelnika w egzotykę kraju 2600 jezior, wiedzie nas z sobą po uroczyskach nadwodnych puszczy Piskiej. w wędrówce swej natrafia na zabytki polszczyzny, stare druki, modlitwy i obyczaje, widzi malownicze jeziora-świadki tradycji, śpiące wśród lasów, ludzi stojących na straży mowy ojczystej, miejsca straszliwych wspomnień i grozę możliwych przyszłych wydarzeń. Wstrząsa czytelnikiem śmierć jedynego polskiego nauczyciela, zabójstwo oficera polskiej straży granicznej, zabójstwo Kiwickiego, żywoty męczeńskie wdowy po zabitym Lancu, Kajkowej — żony mazurskiego poety.

Autor w reportażu literackim stworzył najwspanialszą epopeję mazurską. Jest to, jak już nieraz podkreślaliśmy, pierwsza książka odważnie napisana o kraju uciskanym przez państwo, będące z Polską w porozumieniu, nie usiłujące jednak judzić przeciw Niemcom, a jedynie rzucająca snop światła na północną ścianę Rzeczypospolitej i na to co się za tą ścianą dzieje.

Książki tej **nie może zbraknąć w ręku** żadnego Polaka.

Zawiera 368 str. druku, 172 fotografij, 43 grafikony, 2—17 map i drzeworyt. Cena jej wynosi zł. 9,80.

Liga Morska i Kolonialna chcąc udostępnić nabycie tej książki szerokim warstwom społeczeństwa pomorskiego rozsprzedaje ją na rozpłaty miesięczne już od zł. 2.—. Zgłoszenia przyjmuje w Toruniu Biuro Obwodu LMK (Dom Społeczny) pokój 45, tel. 24-88 w godzinach 10—12.

Bieg kolarski „Nad Polskie Morze" — przełożony

Z powodu przełożenia „Święta Morza" w Gdyni z dnia 29 czerwca br. na dzień 11 lipca br. zarząd okręgu Pomorskiego Kolejowego Przysposobienia Wojskowego w Toruniu przekłada termin zarządzonego biegu kolarskiego w dwóch etapach z Torunia do Gdyni pod hasłem „Nad Polskie Morze" z 27-28 czerwca na 10 i 11 lipca br.

Wobec tego termin zgłoszeń przesuwa się do 5 lipca br

Warunki biegu pozostają nie zmienione, a mianowicie: a) do biegu dopuszczeni są członkowie zwyczajni i nadzwyczajni Ognisk KPW i członkowie klubów sportowych KPW wszystkich okręgów KPW od 18 lat; b) start do I etapu w Toruniu dnia 10 lipca br. o godz. 7. Start do II etapu w Chojnicach dnia 11 lipca o godz. 7; c) zawodnicy winni przybyć do Torunia dnia 9 lipca br. najpóźniej do godz. 23; d) zgłoszenia przyjmuje zarząd okręgu pomorskiego Kolejowego Przysposobienia Wojskowego w Toruniu — Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych: e) przewidziane są cenne nagrody.

Na toruńskim bruku

— **Ostatni tydzień zapisów** w pryw. szkole pow. im. św. Teresy dr. Z. Szczepkowskiej (Kościuszki 4 róg Grudziądzkiej) od 9 do 13 i od 17 do 18 godz. Szkoła przygotowuje gruntownie do gimnazjów. Posiada obszerny, słoneczny budynek, higieniczne urządzenia, sale gimnastyczną, hall na przerwy w czasie niepogody oraz potrzebne pomoce naukowe. Przy szkole duże, ogrodzone boisko. Pod doświadczonym kierownictwem doktora filozofii p. Szczepkowskiej oraz przy stałym wykwalifikowanym personelu nauczycielskim szkoła stanęła na wysokim poziomie wychowawczym i naukowym. Czesne kl. I i II — 10 zł. III i IV — 15 zł; V i VI — 20 zł miesięcznie. Języki obce bez dopłaty 4378

— **Wpisy** do Państwowej Szkoły Przysposobienia w Gospodarstwie Rodzinnym i na kursa tkackie przyjmuje dyrekcja szkoły, Toruń. Strumykowa 4 w godz. od 10—14.

— **Zebranie plenarne Klubu Kynologów.** Dnia 23 bm. o godz. 8 wiecz. odbędzie się w sali hotelu „Wiktoria" w Toruniu przy ul. Żeglarskiej nr. 15 zebranie plenarne.

— **Dancing na budowę ścigacza morskiego w kawiarni Esplanada dnia 24 bm.** w czwartek urządza Liga Morska i Kolonialna oddział Toruń, Bydgoskie Przedm. Początek o godz. 20. Wstęp wolne datki.

— **„Esplanada"** w środę dnia 23 bm. z powodu odbywającego się bankietu lokal nieczynny.

Podziękowanie O. Solarza

Składam serdeczne podziękowanie Uczniom Gimnazjum im. Kopernika, mianowicie klasie VII za złożenie 5 zł. klasie IV B. tegoż Gimnazjum za ofiarowane 10 zł, Uczennicom Państw. Gimnazjum Żeńskiego za zebranie 15 zł. Dzieciom kl. III A. Szkoły Ćwiczeń przy Sem. Naucz. Męskim za dostarczone kilkadziesiąt sztuk starej odzieży dziecięcej, na cele charytatywne. Bóg zapłać.

O. St. Solarz, prezes Stowarzyszenia Świetlic Charytatywnych.

Uwaga, Weterani b. Armii Polskiej we Francji

W sprawach odznaczeń niepodległościowych i organizacyjnych należy zwracać się do p. Antoniego Kuczyńskiego, codziennie w godz. 15—16, — Toruń, ul. Bydgoska 104.

Bijatyka na zabawie

Dnia 20 bm. podczas zabawy w Kluczykach został przebity nożem Jan Kowalski lat 20, zam. w Podgórzu przez nieznanego osobnika. Kowalskiego odstawiono do szpitala w Toruniu i niebezpieczeństwo życiu jego nie zagraża.

Z Urzędu Stanu Cywilnego

Dnia 22 czerwca br. zapisano w księgach stanu cywilnego:

Urodzenia: ogrodnik Bernard Krause — córka Stella, Wiesława; szofer Stefan Woźniak — syn Alojzy; robotnik Zygmunt Stocki — syn Roman; robotnik Bernard Neuman — syn Bogdan; krawiec Aleksander Mieczkowski — syn Roman; kupiec-mechanik Ernst Gerhardt — syn Ernst; oficer zawodowy Edward Kawka — syn Tadeusz; 1 dziecko nieślubne — Zdzisława.

Śluby: ślusarz Walter Hugon Schrank — Herta, Jadwiga Leichnitz.

Zgony: Antonina Trawińska, św. Jerzego 75 — lat 39; Jan Karolewski, — 23 lata; Jan Socha — 22 lata; Borys Siedow — 22 lata; Szmul Rubin — 22 lata.

Dzień w Toruniu

Środa, dnia 23 czerwca

Gawędy

To są właśnie nasze sprawy!

Na drodze leży szkło, mogące okaleczyć bose nogi dziatwy — usuńmy to. Przy płocie zwisa czy odstaje drut kolczasty — naprawmy, by nie wyrządził komu krzywdy. Fałszywy to wstyd nie nachylić się i nie odsunąć na bok kamienia, mogącego spowodować wypadek rowerzysty czy samochodu.

Na ulicy biją się chłopcy; duży niemiłosiernie tłucze młodszego. Trzeba ich rozpędzić lub wystąpić w obronie słabszego. Ktoś kogo nieprzystojnie zaczepia — zgromić napastnika.

Na zapytanie co to może obchodzić interweniującego jeżeli osoba bita lub zaczepiona jest mu obcą — odpowiadamy, że to nas obchodzi, że to są właśnie nasze sprawy.

Ukrzywdzone dziecko może wyrość na niedołęgę; wypadek samochodowy czy rowerzysty może zakończyć się tragicznie, drut lub szkło zakazić lub niebezpiecznie ranić. Koszta tych wypadków zwykle ponosi społeczeństwo z uszczerbkiem dla innych celów.

Zapobiegajmy i występujmy czynnie przeciwko złu — oto jedna z zasad obywatelskiego postępowania.

Umuzykalnienie młodzieży w Toruniu w r. szk. 1936-37

Nader dodatnią stroną dzisiejszych programów śpiewu i muzyki jest wprowadzenie audycyj muzycznych, których celem jest rozbudzenie u młodzieży estetycznej wrażliwości na przeżycie muzyczne, przyzwyczajenie do obcowania z muzyką i wyrobienie potrzeby jej słuchania. Programy dla szkół średnich zaliczają audycje te do obowiązkowych zajęć szkolnych, a programy w szkołach powszechnych polecają w sprzyjających warunkach organizować je w klasach V—VII.

Audycje muzyczne mogą mieć rozmaitą formę. Mogą to być audycje radiowe, gramofonowe lub muzyka żywa, w której występują artyści i zespoły wokalne lub instrumentalne. Najbardziej celową formą jest ta ostatnia, gdyż w niej zachodzi bezpośredni kontakt wykonawcy ze słuchaczami, czego niestety nie ma w audycji radiowej lub gramofonowej.

Specjalną uwagę poświęca się krótkim objaśnieniom programów takich koncertów szkolnych. Mają one na celu zapoznanie młodzieży z twórczością poszczególnych kompozytorów oraz przez najprostsze wiadomości o formie i charakterze wykonywanych utworów lepsze zrozumienie ich, uważniejsze wsłuchiwanie się w nie i osiągnięcie przez to większej korzyści.

Racjonalnie organizowane audycje zapoznają młodzież z literaturą muzyczną i umożliwiają jej osłuchanie z dobą i wartościową muzyką, a przez to wychowują przyszłych kulturalnych słuchaczy.

Celem należytej i systematycznej realizacji takich audycyj istnieje przy Pomorskim Towarzystwie Muzycznym Sekcja Audycyj Szkolnych, złożona z profesorów szkół i Konserwatorium Muzycznego, przedstawiciela inspektoratu szk. i prasy. W obecnym roku szk. zorganizowała Sekcja 25 audycyj dla szkół średnich i 16 dla szkół powszechnych miasta Torunia i Podgórza, które odbywały się w aulach państwowych gimnazjów i sali koncertowej Konserwatorium Muz. Młodzieży wzięło udział w tych audycjach przeszło 16 tysięcy w ciągu całego roku.

Pod względem programowym obejmowały audycje nast. zagadnienia dla młodzieży szkół średnich: I. Klasycy. II Romantycy, III. Klasycy i Romantycy, IV. Chopin. V. Muzyka narodowa polska i obca. VI. Muzyka polska po Chopinie i VII. Akademia - koncert, poświęcona pamięci Karola Szymanowskiego. Dla szkół powszechnych program był przystępniejszy z większym uwzględnieniem muzyki polskiej.

Z artystów wystąpili prócz Profesorów tut. Konserwatorium Muzycznego pp. Umińska (skrzypce), Szlemińska (śpiew), Perkowska - Krysiewiczowa (śpiew), Kowalski (wiolonczela) oraz orkiestra symfoniczna pp. pod dyrekcją p. kpt. Grabowskiego.

Zakończywszy całoroczny okres działalności pragnęłaby Sekcja wyrazić szczere podziękowanie Panu Wojewodzie za wydatną pomoc materialną, płynącą z pełnego zrozumienia doniosłości umuzykalnienia młodzieży, która umożliwiła dalsze kontynuowanie audycyj dla szkół powszechnych nych, Zarządowi Miasta Torunia, następnie Pomorskiemu Towarzystwu Muzycznemu, p. dyr. Perkowskiemu i Gronu Profesorskiemu tut. Konserwatorium Muz. oraz p. kap. Grabowskiemu.

Flirt z X Muzą

KINO ŚWIT: „NOWY JORK — SAN FRANCISCO" I „ŻONA CZY SEKRETARKA"

Niezwykle frapujący program kina „Świt" obejmuje dwa b. dobre filmy.

Pierwszy obraz — **„Nowy Jork — San Francisco"** zadziwia widzów wielce oryginalną akcją, toczącą się w luksusowym samolocie pasażerskim. Ciągłe naprężenie, wywołane niebezpieczeństwem zewnętrznym-atmosferycznym, oraz wewnętrznym, z powodu obecności w samolocie niewyraźnych „typków" — bywa sprytnie i dowcipnie przerywane świetnymi fragmentami komicznymi. Jako wykonawców głównych ról trzeba przede wszystkim wymienić dobrego aktora sympatycznego Freda Mac Murzay'a oraz widocznie predestynowanego na „filmowych przestępców" — młodego Allana Baxtera. Główną rolę kobiecą gra eteryczna, powabna Joan Bennet.

„Żona czy sekretarka" to amerykański film obyczajowy, wykazujący zwycięstwo uczucia nad fałszywą sytuacją, wytworzoną wiele mówiącymi pozorami i plotkami. Scenariusz ciekawy, akcja żywa, wykonanie pierwszorzędne. W filmie tym grają: Myrna Loy, Jean Harlow i Clark Gable. Nazwiska te wystarczą za recenzję.

Ze sportu

LETNI TURNIEJ GIER SPORTOWYCH

W dniach 26, 27, 28 i 29 czerwca codziennie od godz. 17 odbędą się w Ogródkach Jordanowskich rozgrywki w siatkówkę męsk., żeńsk. i mieszane. Hazena 29 czerwca o g. 18.30 również w Ogródkach Jordanowskich.

Rozgrywki w trójkach odbędą się systemem grupowym.

Rozgrywki w grze mieszanej odbędą się systemem pucharowym.

U góry: Zespół męskiej szkoły powszechnej Nr. 7 w Toruniu, który zajął I miejsce w międzyszkolnych rozgrywkach sportowych. Stoją od lewej: Lipiński, Hinz, Syrocki, Cyrankowski, Jankowski, Paliwoda, Michalak, Gwizdała, Kamprowski, Walke, Fałkowski. U dołu zespół żeńskiej szkoły powszechnej Nr. 7, który w międzyszkolnych rozgrywkach sportowych w Toruniu zajął I miejsce: Stoją od lewej: Iwańska, Bednarek, Filarecka, Romanowska, Chełmińska, Wesołowska

Z ratuszowej wieży

Ach, ta miłość

Mamy w Toruniu nowe skrzynki pocztowe. Lubię zmiany, ale zmiany na lepsze.

Czy nowe skrzynki są lepsze od starych?

Nie powiem. Dla przyjaciela nowego nie porzucaj starego. Właściwie... wrzucaj do starego, bo nowe skrzynki mają tak ciasne otwory, no... jak by tu porównać? jak... jak... dajmy na to ciasnota gotówkowa.

Wczoraj usiłowałem w takiej nowej skrzynce umieścić list do narzeczonej. Już taki jestem „gorący drań", że na określenie słowa „kocham", muszę zużyć kilka arkuszy papieru.

List ten jednak nie mógł się przedostać przez otwór nowej skrzynki. Taka już jest wielka i gruba moja miłość. Z trudnej sytuacji wyratowała mnie stara, dobra, poczciwa powiernica, milcząca jak nieboszczyk — skrzynka pocztowa.

W przeciwnym bowiem razie list miłosny musiałbym nadawać jako przesyłkę bagażową.

Ach, ta miłość! Cóż to za niewygodna i kosztowna rzecz. (es)

DYŻUR APTEK

W śródmieściu „Pod Lwem" — **N. Rynek.** Na Bydgoskim — św. Anny — **ul. Mickiewicza.** Na Mokrem „Pod Łabędziem" — ul. Kościuszki. Na Jakubskim — **„Nadwiślańska"** — ul. Lubicka 43.

REPERTUAR KIN:

ARIA — „Czarne róże" i „Spełnione marzenia" (ostatni raz).
AS — „Jestem niewinny".
MARS — „Suzy" i „Kochana rodzinka".
ŚWIT — „Żona czy sekretarka" i „New Jork — San Francisko".

Z Teatru Ziemi Pomorskiej

„MATURA" Z NUNĄ MŁODZIEJOWSKĄ-SZCZURKIEWICZOWĄ

Jak się dowiadujemy w najbliższą sobotę i niedzielę, dnia 26 i 27 bm. o godz. 20, Teatr Ziemi Pomorskiej wystawia doskonałą sztukę węgierskiego autora, cieszącą się ogromnym powodzeniem, tak na wszystkich innych scenach, jak i na scenie toruńskiej, p. t. „Matura", z gościnnym występem artystki scen warszawskich i doskonałego reżysera p. Nuny Młodziejowskiej-Szczurkiewiczowej.

Bilety są już do nabycia w Towarzystwie Krajoznawczym — ratusz.

Czwartek, 24. 6. — Toruń — teatr nieczynny.

Piątek, 25. 6. — Toruń — „Mała Kitty i wielka polityka" — godz. 20.

Informator dla przyjezdnych w Toruniu

Najlepsza okazja kupna

Najstarsza i pierwsza Polska Centrala Optyczna Franciszek Seidler, Rynek Staromiejski 16 (obok poczty) tel. 15-74. Dostawa dla kas chorych, klinik ocznych i dla wojska.

Pierwszorzędne obiady. Gdy przyjedziesz do Torunia, a nie wiesz gdzie zjeść tanio i dobrze idź do **„Ula" Szeroka 25.** Pierwszorzędna kuchnia, zakaski zimne i gorące

Giełdy

NOTOWANIA GIEŁDY WARSZAWSKIEJ
z dnia 22 czerwca 1937 r.

Dewizy

Belgia 89,45—89,63—89,21; Berlin 212,51—211,67; Gdańsk 100,20—99,80; Amsterdam 290,90—291,52—290,18; Kopenhaga 116,80——117,09—116,51; Londyn 26,16—26,23—26,09; Nowy Jork czeki 5,28 pięć ósmych — 5,29 siedem ósmych — 5,27 trzy ósme; kabel 5,29 — 5,30 i ćwierć — 5,27 trzy czwarte; Oslo 131,40—131,73—131,07; Paryż 23,60—23,66—23,54; Praga 18,40—18,45—18,35; Sztokholm 134,90—135,23—134,57; Zurych 121,25—12,55—120,95; Wiedeń 99,20—98,80; Mediolan 28,98—28,78; Helsinki 11,60—11,54; Montreal 5,30 i ćwierć — 5,27 trzy czwarte; Tel Aviv 26,23—26,09.

Tendencja mocniejsza.

Waluty

Belgi belgijskie 89,63—89,20; dolary amerykańskie 5,29 i pół — 5,27; kanadyjskie 5,29 i pół — 5,27; floreny holenderskie 291,62—289,90; franki franc. 23,66—23,52; franki szwajcarskie 121,55—120,75; funty angielskie 26,23—26,07; guldeny gd. 100,20—99,80; korony czeskie 18,30—17,81; [illegible] duńskie 117,09—116,25; korony norweskie [illegible] — 130,75; korony szwedzkie 135,23—134,25; [illegible] włoskie 23,20—22,60; marki fińskie 11,60—11,25; marki niemieckie 132,50—130,50; szylingi austriackie 98,80—98,00; Tel Aviv 26,10—25,85; marki niemieckie srebrne 143,00—141,00.

Akcje

Bank Polski 101,00; węgiel 19,25; Lilpop 46,00; Ostrowiec seria b 23,75.

Tendencja nieco mocniejsza.

Papiery procentowe

3 proc. pożyczka inwestycyjna 1 emisja 63,75; — druga 64,00 serie nienotowane; 5 proc. konw. 59,00; 6 proc. dolarowa 55,88 kupon 25,00; 4 proc. premiowa dolarowa 38,75; 7 proc. stabilizacyjna 370,00 kupon 33,00; 4 proc. konsolidacyjna 52,63—52,75—51,75—52,25 dwa ost. drobne; 8 proc. budowlana BGK 1 emisja 93,00; 8 proc. przem. pol. 65,50; 4 i pół proc. ziemskie 5 emisja 53,00—52,75; 5 proc. Warszawy 1933 r. 57,50—57,25; 6 proc. obl. Warszawy 1926 r. 6 emisja 58,00.

Tendencja dla listów słabsza dla pożyczek niejednolita.

POZNAŃSKA GIEŁDA ZBOŻOWA
z dnia 22 czerwca 1937 r.

Zboże: Cen transakcyjnych nie ma. Ceny orientacyjne: żyto 26,25—26,50 — stałe; owies 25,25—25,50 — stałej otręby żytnie przemiału standartowego 19,25; otręby pszenne przemiału standartowego 18,00—18,25; otręby pszenne średnie przemiału standartowego 17,00—17,25; otręby jęczmienne 16,75—17,75; makuch lniany w taflach 22,25—22,50; reszta bez zmiany.

Ogólne usposobienie: stałe.

Ogólny obrót: 1749,3 ton w tym żyta 242, pszenicy 200; jęczmienia —— owsa 20.

NOTOWANIA GIEŁDY ZBOŻOWO-TOWAROWEJ W BYDGOSZCZY
z dnia 22 czerwca 1937 r.

Zboża

Żyto 25,75—26,00; pszenica 29,50—30,00; owies 24,00—24,25; jęczmień browarowy 661—667 g-l 24,25 24,50; jęczmień browarowy gatunek 643—649 g-l 23,25—23,50; jęczmień browarowy gat. 620,5—626,5 g-l 22,50—22,75.

Przetwory młynarskie

Mąka żytnia gatunek I 0—70 procentowa wł. w. 35,00; mąka żytnia gatunek I 0—82 proc. wł. w. 31,50—33,00; mąka żytnia razowa 0—95 procentowa wł. w. 28,00—29,40; mąka żytnia 65 procentowa wł. w. (wyłącznie dla dostaw dla W. M. Gdańska) 38,50—39,00; mąka psz. gat. I 0—65 pr. wł. w. 43—45; w. 32,50—33,50; mąka pszenna gatunek II A 65—75 procentowa wł. w. 30,00—31,00; mąka pszenna gatunek III 70—75 procentowa wł. w. 26,50—27,50; mąka pszenna razowa 0—95 procentowa wł. w. 36,50—37,00; mąka pszenna wywozowa (wyłącznie dla dostaw dla W. M. Gdańska) wł. w. 47,00—48,00; otręby żytnie wymiał standartowy 18,75—19,00; otręby pszenne miałkie standartowe 16,75—17,00; otręby pszenne średnie standartowe 16,75—17,00; otręby pszenne grube standartowe 17,00—17,25; otręby jęczmienne 17,50—17,75; kasza jęczmienna krajana wł. w. 35—36; kasza jęczmienna pęczak wł. w. 35—36; kasza jęczmienna perłowa wł. w. 47,00—48,00.

Artykuły strączkowe

Groch Wiktoria 22,00—24,00; groch Folgera 22,00—24,00; groch polny 22,00—23,00; wyka 25—26; peluszka 22,50—23,50; łubin niebieski 15,75—16,00; łubin żółty 15,75—16,25.

Nasiona

Gorczyca 32,00—34,00.

Artykuły pastewne

Makuch lniany 22,00—22,50; makuch rzepakowy 18,00—18,50; makuch słonecznikowy 40-42 procentowy 23,00—24,00; śrut soja 22,75—23,25; słoma żytnia prasowana 3,75—4,00; siano nadnot. luzem 6,75—7,25; siano nadnoteckie prasowane 7,50—8,00.

Ogólne usposobienie: stalsze.

Stacja radiowa na samochodzie

połączona z te[illegible]fonem automatycznym w domu

Na wystawie wynalazków w Turynie pokazane było ciekawe urządzenie. pomysłu dr. Mastiniego, które umożliwiało prowadzenie rozmowy telefonicznej, podczas jazdy samochodem, przez telefon automatyczny zainstalowany w domu, który mógł być oddalony nawet o kilkaset kilometrów.

W samochodzie, jak również w domu przy aparacie telefonicznym, znajdowały się krótkofalowe stacje radiowe nadawczo-odbiorcze. Osoba jadąca samochodem, chcąc rozmawiać z dowolnym abonentem miejskim, posługiwała się w samochodzie zwykłym aparatem telefonicznym z tarczą automatyczną. Po zdjęciu słuchawki tego aparatu, uruchamiał się automatycznie nadajnik radiowy na samochodzie, pracujący na fali 42 mtr. Wówczas odbiornik radiowy, znajdujący się w domu, nastrojony zawsze na tę samą falę, wprawiał w ruch za pomocą odpowiednich przekładni, telefon automatyczny połączony z centralą miejską.

Numer telefonu nakręcany na tarczy przez jadącego w samochodzie był nadawany automatycznie przez radio, a w domu, również automatycznie ten sam numer był nakręcany, za pośrednictwem odbiornika radiowego, na aparacie miejskim. Rozmowa między samochodem a miastem odbywała się przez radio, przy pomocy nadajników i odbiorników zainstalowanych w samochodzie i przy aparacie domowym.

Abonent miejski mógł również wywoływać jadącego w samochodzie przez automatyczne uruchomienie nadajnika domowego który na fali 46 mtr. przekazywał sygnalizacje i rozmowę w kierunku samochodu. Najważniejsze w tym urządzeniu było to, że jadący w samochodzie mógł się posługiwać zwykłym aparatem telefonicznym, nie potrzebując uruchamiać dodatkowo żadnych urządzeń radiowych, które były wprawiane w ruch całkowicie automatycznie.

Funkcjonowanie tego urządzenia nie wymagało także żadnych dodatkowych zmian w centrali automatycznej miejskiej.

Programy radiowe

Środa, 23 czerwca

PROGRAM OGÓLNOPOLSKI

6.15 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze". 6.18 Gimnastyka. 6.38 Muzyka (płyty). 7.00 Dziennik poranny. 7.10 Muzyka (płyty). 7.15 Audycja dla poborowych. 7.35—8.00 Muzyka (płyty). 8.00—11.57 Przerwa. 11.57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. 12.03 Dziennik południowy. 12.15 „Uprawa ugorów" — pogadanka Fortunata Starzyńskiego. 12.25 Koncert orkiestry wojskowej pod dyr. A. Gaula (z Łodzi). 13.00—15.45 Przerwa (patrz programy lokalne). 15.45 Wiadomości gospodarcze. 16.00 „W literackim muzeum osobliwości" — szkic Adama Galisa. 16.15 Pieśni w wykonaniu chóru żeńskiego „Zjednoczone" pod dyr. Aleksandra Charuby (z Łodzi). 16.45 „Pamiętniki żołnierzy" — odczyt, wygłosi płk. Roman Umiastowski. 17.00 Zespół Salonowy Stefana Rachonia i Anna Borey (piosenki). 17.50 „Samochody i samoloty parowe" — pogadanka Feliksa Moskalika. 18.00 „Chwila Biura Studiów". 18.10 Program na jutro. 18.15 Muzyka lekka z udziałem pieśniarki Gracie Fields (płyty). 18.50 Pogadanka aktualna. 19.00 Słynni dyrygenci — X audycja: — Pietro Coppola (płyty). 19.50 Wiadomości sportowe. 20.00 „Na świętojańskiej Sobótce" — regionalne słuchowisko obrzędowe w układzie i opracowaniu Mariana Mikuty, w wykonaniu zespołu Małopolskiego Związku Teatrów i Chórów Ludowych z Prokocimia, Kapeli Ludowej oraz solistów (z Krakowa). 20.45 Dziennik wieczorny. 20.55 Pogadanka aktualna. 21.00 Koncert chopinowski. Wykonawca: Leopold Muenzer (ze Lwowa). 21.45 „Pogoda Stasia" — opowiadanie Bolesława Prusa (II). 22.00 „Graj muzyczko, graj" — w wykonaniu Krakowskiego Kwartetu Schrammla. 22.50 Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego. Przegląd prasy i komunikat meteorologiczny. 23.00—1.00 Patrz programy lokalne.

ROZGŁOŚNIA POMORSKA

12.15—12.25 Pomorska gazetka rolnicza. 13.00—14.05 Orkiestry i soliści (płyty). 15.00—15.40 Pogodne melodie (płyty). 15.40—15.45 Wiadomości z Pomorza. 18.10—18.15 Pogadanka społeczna. 18.15—18.40 Utwory skrzypcowe w wykonaniu Józefa Ozimińskiego. Przy fortepianie Edmund Rösler. 18.40—18.45 Program na jutro. 18.45—18.50 Wiadomości sportowe z Pomorza. 19.00—19.50 „Bydgoszcz na naszej fali". Występ Salonowego Zespołu instrumentów serbskich „Bis" pod dyr. Edmunda Szumańskiego. W przerwie koncertu „Parę zapomnianych typów literackich dawnej Bydgoszczy" — felieton wygłosi dr. Teodor Brandowski. 23.00—23.30 Tańce i piosenki (płyty).

ZAGRANICA

19.40 Budapeszt. „Życie to marzenie" — słuchowisko muzyczne. 20.00 Bruksela franc. Festiwal narodowego Konkursu wokalno - instrumentalnego. Bacha. 20.05 Wiedeń. II koncert laureatów Między- 20.30 Strasburg. Koncert symfoniczny. 21.00 Radio Paris. Koncert muzyki współczesnej. 21.40 Droitwich. „Kniaź Igor" — opera Borodina (transmisja z Covent Garden). Akt II.

Czwartek, 24 czerwca

PROGRAM OGÓLNOPOLSKI

6.15 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze". 6.18 Gimnastyka. 6.38 Muzyka (płyty). 7.00 Dziennik poranny. 7.15 Audycja dla poborowych. 7.35 Muzyka (ptyły). 8.00—11.57 Przerwa. 11.57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. 12.03 Dziennik południowy. 12.15 Aktualna pogadanka rolnicza. 12.25 Łódzka Orkiestra Salonowa pod dyr. Teodora Rydera. 13.00—15.45 Przerwa (patrz progr. lokalne). 15.45 Wiadomości gospodarcze. 16.00 „Z Europy do Ameryki przez biegun" — pogadanka dla dzieci starszych, wygłosi Wacław Frenkiel. 16.15 Pieśń Jana Galla i Bolesława Wallek - Walewskiego wykona Chór Męski Stowarzyszenia Pracowników miasta Katowic pod dyrekcją Leopolda Janickiego (z Katowic). 16.45 „Wakacje pracującej matki" — felieton wygłosi Olga Wróblewska - Ustupska (ze Lwowa). 17.00 Koncert solistów. Wykonawcy Wanda Madejowa — śpiew, Maryla Jonasówna — fortepian, prof. Ludwik Urstein — akomp. 17.50 „Kolarski wyścig dookoła Polski" — pogadanka. 18.00 Poradnik sportowy. 18.05 Pogadanka społeczna. 18.10 Program na jutro. 18.15 Wiązanka walców Straussa (płyty). 18.50 Pogadanka aktualna. 19.00 Oryginalny Teatr Wyobraźni: premiera komedii radiowej p. t. „Rozwód". Napisała Alicja Ramsey, zradiofonizował Rudolf de Cordova (Anglia). 19.40 Pogadanka aktualna. 19.50 Wiadomości sportowe. 20.00 Dla Janeczek i Jasiów — muzyka lekka i taneczna w wyk. Zespołu Wiktora Tychowskiego z udziałem zespołu wokalnego „Siostry Burskie" i Edmunda Zayendy (tenor). 21.45 „Przygody Stasia" — opowiadanie Bolesława Prusa (III). 22.00 Koncert solistów. Wykonawcy: Gertruda Konakowska — fortepian, Aleksander Karpacki — baryton, Dezyderiusz Danczowski — wiolonczela (z Poznania). 22.50 Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego, przegląd prasy i komunikat meteorologiczny. 23.00—1.00 Patrz programy lokalnie.

ROZGŁOŚNIA POMORSKA

12.15—12.25 „U progu nowego roku gospodarczego" — pogadanka rolnicza Witold Pietraszewski. 13.00—14.05 Muzyka lekka (płyty). 15.00—15.35 Popularny koncert symfoniczny z udziałem solisty (płyty). 15.35—15.40 Poradnik sportowy. 15.40 Wiadomości z Pomorza. 18.00—18.45 Muzyka kameralna (płyty). Franciszek Schubert: Kwartet smyczkowy a-moll op. 22. 18.40—18.45 Program na jutro. 18.45—18.50 Wiadomości sportowe z Pomorza. 23.00 23.30 Tańce i piosenki (płyty).

ZAGRANICA

20.00 London Reg. „Don Juan de Manara" — opera Goosensa. Akt I. Transmisja z Covent Garden. 20.15 Lille. Kwadrans polski. 20.30 Lille. „La petite mariee" — operetka Lecocqa. 20.30 Wieża Eiffla. „La Basoche" — opera Messagera. 21.00 Praga. Koncert symfoniczny z Karlovych Varów. 21.00 Radio Paris. „Poezje i wirtuozowstwo w twórczości Chopina" — koncert w wyk. pianisty Cortot z objaśnieniami. 21.00 Poste Parisien. Aud. wokalna z udz. Mistinguet i Damii. 21.00 Mediolan. „W krainie legendy" — opera Lodovico Rocca.

WAŻNIEJSZE AUDYCJE ROZGŁOŚNI POMORSKIEJ

W środę, dnia 23 czerwca b. r. o godzinie 18.15 wystąpi przed mikrofonem toruńskim przebywający obecnie w Ciechocinku znany skrzypek **Józef Ozimiński**, dyrektor Filharmonii Warszawskiej z recitalem skrzypcowym. Akompaniuje Edmund Roesler. W programie utwory Kreislera, Mozarta, Żeleńskiego, Francoeur. **O godz. 19.00** na fali Bydgoszczy usłyszymy **zespół popularny „Bis"** — grający na instrumentach serbskich. „Bis" zagra pod batutą Edmunda Szumańskiego szereg melodyjnych popularnych utworów muzyki lekkiej. W przerwie koncertu dr. Teodor Brandowski wygłosi **felieton poświęcony zapomnianym a zasłużonym literatom dawnej Bydgoszczy**, celem przypomnienia społeczeństwu ich nazwisk i tytułów ich prac, dziś niestety mało znanych lub zupełnie zapomnianych.

Tabela loterii

z dnia 22 czerwca

I i II ciągnienie

GŁÓWNE WYGRANE

Stała dzienna 5.000 zł. 121850
5.000 zł. 66117
1.000 zł. 110035
500 zł. 65155 100022 114505 136646
400 zł. 8530 9674 74030 89636 99930
200 zł. 11825 16245 23066 27980 31294 35283 36568 149978 164641 190891
150 zł. 4118 10988 12272 15359 18453 20730 20819 22994 27118 28427 37777 48075 55162 56390 63836 64450 76564 81898 83832 84028 87022 87947 91476 96849 98519 105969 112068 115770 118092 137093 141204 145004 160754 163590 163071 169459 175243 175340 177956 179506 193081

po 100 zł

1726 914 2547 67 4022 251 530 43 706 39 6454 814 18 7405 639 8448
10351 468 577 621 93 11413 12027 43 140 516 626 747 59 13894 14541 84 942 15387 765 925 16103 78 399 453 17030 699 949 18022 310 777 917
22616 23002 147 226 24185 593 25484 26478 931 27644 29497
30122 454 524 99 606 825 31031 149 32035 209 444 603 727 843 33348 34017 146 288 350 437 76 580 35276 553 903 36017 800 944 37464 506 809 38380 39563 669 769 835
41857 78 42009 36 490 654 44480 45858 89 46138 587 47471 598 48274 737 49014 143 712 827
50187 363 52731 872 53852 54885 55123 295 596 922 56368 57079 180 241 848 58755 59444 519
62237 71 458 63614 70 84 934 46 64128 830 65115 538 79 823 66049 953 67032 334 96 639 743 89 93 68327 54 919 69208 453 71
70452 8 71412 72538 73430 610 779 918 21 74280 750 837 75236 359 548
76266 914 92 77292 78407 811 18 955 79369 750 75 874
80236 757 837 81023 132 514 817 940 82164 308 409 57 627 83187 211 592 84242 783 813 85087 422 86468 860 87065 661 88732 805 926 89056 492 967
90311 56 539 733 91245 371 488 92138 208 372 868 945 93215 435 88 736 932 33 94773 95322 991 96072 274 764 97052 281 499 650 808 98792 831 99014 317 948
100301 402 84 921 101001 224 715 54 839 102123 48 392 699 104778 105681 106093 973 107279 353 602 108118 508 815 915 109650 110447 576 790 111122 466 613 751 112365 646 744 113153 621 114470 806 115469 710 802 116486 514 704 46 117004 470 85 761 118072 100 18 480 722
120094 307 443 634 121535 953 122549 831 123199 221 763 124194 251 84 403 57 125090 127726 128341 500 95 672 806 129243 574 715
130593 131310 873 132410 586 851 133837 135033 92 126 949 136752 137371 812 138372 139453 87
140152 420 844 915 57 141248 994 142329 887 89 143382 93 719 144716 804 145748 146216 22 381 944 147890 149015 753 151359 87
152188 300 91 153197 274 552 154634 155013 57 [illegible] 308 825 156295 856 157255 481 596 158209 791 931 159666
160124 78 161307 26 408 162256 713 889 163088 664 164078 408 513 994 165054 290 575 166446 701 927 74 167976 93 168104 892 169154 277 518 76 703 76 96
170250 171230 517 864 66 172363 173134 175171 427 543 704 14 892 176817 177432 608 735 36 179406 743
180003 139 239 54 375 181202 91 182226 335 786 184000 185424 873 920 34 186044 187090 434 692 188518 769 189125 713 59 824 31
190851 192381 193412 967 194192 248 307

po 50 zł

96 214 408 752 79 898 943 6 1042 189 244 337 2057 67 704 932 3295 4102 220 321 99 664 636 47 5751 83 6121 363 635 7046 8093 351 641 9867
10057 143 76 341 55 73 11098 354 65 12408 676 760 960 13119 28 621 815 995 14131 260 15415 83 516 934 16074 274 17562 624 787 921 18002 275 99 466 696 908 19980
20103 12 402 748 978 21088 388 633 790 22051 76 327 662 23030 36 192 207 24 24113 53 980 26039 317 575 27282 467 80 773 941 80 28161 464 529 791 932 29449 95 576 676
30686 31063 621 32063 756 90 857 33105 311 567 614 813 34178 223 474 884 35202 519 99 687 893 36079 91 946 37025 115 322 75 805 38320 545 812 39336 58 410 28 873
40294 41445 597 700 1 91 42905 43222 935 94 44086 45167 437 840 939 46013 79 264 407 930 47249 370 97 658 728 48042 50 237 432 834 55 49001 81 403 66 91 616 896
50252 469 669 728 37 45 51542 675 706 52456 868 53084 799 912 54340 412 55029 123 788 899 963 56475 98 963 57019 669 921 58548 59021 263 985 97
60606 763 906 61263 672 831 62201 35 351 433 898 63012 76 532 51 762 64013 305 411 49 558 937 65179 66502 49 769 67046 68168 354 69167 514 814
70069 809 995 71098 192 912 72151 326 571 73431 578 771 5 74600 819 49 75 510 68 70 836 90
76069 145 750 77403 720 33 850 78407 12 689 711 836 79419 908
80307 911 47 81075 257 453 809 49 82298 83051 140 787 997 84042 65 110 54 330 70 599 649 990 85304 471 580 632 776 852 63 976 86261 822 87526 766 88149 59 221 514 982 89 89198 959
90124 221 91025 723 66 804 92000 169 432 93279 467 999 94012 24 514 677 95127 47 261 341 665 94 96176 396 543 97489 767 98091 105 16 246 402 60 703 19 99578 632
100483 620 89 740 101151 507 13 26 42 760 888 102043 553 86 651 77 103118 218 104175 766 105015 329 87 412 869 906 106588 963 68 107491 108171 977 109123 745 830 971
110117 61 369 731 111036 362 69 767 957 112317 917 113193 303 421 974 88
114338 115011 35 276 766 899 116013 677 946 87 117112 345 416 651 784 118004 5 206 522 988 119098 165 383 415 28 896
120170 949 121619 122452 518 827 123195 205 351 69 484 124492 812 26 125130 203 680 81 126097 166 666 742 919 128161 516 129086 209 837
130059 146 305 33 96 406 131330 435 [illegible] 132261 856 133268 640 936 134040
199 624 62 881 901 135012 925 136288 391 463 137155 570 608 138187 836 929 139034 193 364
140187 637 989 141961 142629 94 753 143067 101 66 298 481 560 144774 145245 373 621 770 907 146291 605 816 147196 365 471 630 858 148141 717 899 149088 926
150016 485 815 151256 482 152070 648 153345 528 63 606 16 816 154131 42 371 95 600 92 5464 519 609 872 156541 94 716 847 73 75 157190 795 158197 216 447 159394 504 777 923
160081 269 525 78 618 830 933 161053 183 208 64 162350 163157 209 59 467 554 864 164026 128 77 308 79 544 165218 53 391 478 587 166413 23 83 780 167400 519 23 168254 530 41 634 720 169115 231 312 14 433 884
170165 466 699 773 74 807 917 171375 686 836 47 172143 967 173005 163 643 69 721 39 174040 253 81 175060 260 561 743 176087 319 489 743 50 55 177248 88 408 528 684 770 941 53 178061 80 374 179200 545 659-792
180008 275 367 438 500 696 967 181807 943 182314 16 828 183008 877 184127 262 526 688 783 185557 80 643 940 186105 14 16 79 269 478 506 616 718 890 964 187056 953 188165 914 189226 434 83 924
190606 21 929 191503 192156 588 720 193053 109 46 625 194193 258 340 650 820 939

III ciągnienie

Wygrane po 100 zł

222 732 1002 2045 121 485 4501 5750 992 6381 571 96 897 7903 8295
10272 819 11366 966 15037 244 500 726 17277 344 493 19365 466
20986 21400 22 22715 23 248 28118
31945 32488 34201 450 35119 205 36849 37140 416 38796 39210
41815 43062 44225 45023 46026 98 47714 48443 49259 930
50854 51916 25 55444 653 56400 57189 58467 59454
60524 531 626 61549 62157 354 63651 64383 474 770 835 947 65296 367 67193 567 68021 69119
70051 72310 417 809 73292 74182 700 78134 79097
80572 942 84225 28 483 87042 372 88652 747 89159
90322 91446 92321 997 93067 797 96046 125 97716 854 98277 437 99786
100335 73 939 101222 102455 103359 103090 135 105183 617 107215 88 108635
110375 476 834 111647 113289 114580 821 118040 119167 321 716
120254 121674 123433 67 1247549 68 126638 127195 128132 725 129451
131350 544 978 132470 624 133084 867 137054 741 69 138234 139195 249 91
142554 643 143404 144275 432 145176 279 586 148019 670
150026 252 375 151079 717 152029 153374 494 154089 420 506 155857 996 156281 517 747 158018 837 676 871 76
161355 976 162865 163387 933 164268 165673 167570 168009 806
170754 173000 920 175040 94 179246
181473 182634
190403 593 191850 193343 715

Wygrane po 50 zł

834 939 1156 2249 4439 603 5888 7392 615 865 8416 605 9387 918
10969 11011 357 14207 50 85 963 15814 908 16426 5186 17189 91 939 18347
20371 794 21146 22844 23627 24245 25110 496 802 35 26408 669 74 27151 882 28465 29275
30232 73 392 592 861 72 909 31876 32643 72 746 33794 818 34521 36107 643 725 845 37161 82 507 39543 982
40048 460 41751 42393 470 43200 44712 45101 46347 715 48828 43 955 49073 361 654
50083 438 628 762 51117 490 668 52005 388 53060 793 55795 864 56474 680 984 57710 58478 59650
60647 62248 543 859 63524 58 716 64034 107 493 970 67722 68 887 69129
70036 797 72579 73204 976 74979 75110 62 524 652 996 76840 77416 79684 733
80223 81114 560 85 82246 83584 85273 697 86225 698 814 87154 344 88402
90602 91023 222 368 92729 93538 94159 270 412 919 95042 408 50 937 96874 99040 62 418
101797 932 103808 104396 851 54 107136 209 108751 813 109098 188 734 42 47
110047 101 758 802 111574 639 57 73 112892 947 97 113453 552 114288 116 318 776 117170 206 686 28 30 118210 454 781 94 119450 573
121186 467 940 83 122449 124942 124299 658 126665 127442 658 129005 535
131388 494 522 910 133080 166 394 134194 135592 632 136097 474 137008 139751 875
140800 141906 142296 144143 62 97 556 145174 482 146212 358 513 643 966 147547 148671 149016 376 527 704
151959 152048 442 54 530 975 153970 154903 155004 81 418 521 156315 793 157483 90 896 922 158725 159864
161375 426 916 162022 154 373 810 163202 164837 165634 166493 168493 569 601
170039 246 171026 389 745 1720563 599 787 878 174502 175082 921 176347 177829 178192 398 817 63 179953
180926 181144 344 624 182906 183375 184164 217 185815 86812 187356 684 188022 569 189021 190440 679 191320 597 192740 951 193157

IV ciągnienie

GŁÓWNE WYGRANE

Stała dzienna wygrana Zł 20.000 na nr 124487
Zł 15.000 na nr 50309
Zł 10.000 na nr 137594
Zł 5.000 na n-ry 3508 41053 74545 31763 95153
Zł 2.000 na nr 6247
Zł na nr 88835
Zł 500 na n-ry 11694 68438 73596 93278 101398 121727 175703 191117 192773
Zł 400 na n-ry 17534 22232 67310 77206 77659 84101 158169 171422
Zł 200 na n-ry 26468 39081 45592 47994 51129 54682 60078 79415 122614 151132 174504 183122
Zł 150 na n-ry 2437 5873 7250 20132 32513 36595 38006 39690 41534 42000 45479 66076 7033 79275 86823 86908 96526 104033 119398 120238 123791 128360 133200 139441 145049 146995 150459 156619 157042 165358 181161

Wygrane po 100 zł

700 2024 3204 339 4225 560 918 5032 271 439 529 927 6499 7001 151 8131 480 9093
10418 11109 348 890 12058 13578 831 14035 656 16390 17137 554
20141 215 28 520 800 21990 22909 23262 423 24364 25396 511 27599 29638 63
30667 31900 33620 890 928 34152 412 760 867 35705 98 36284 37092 38263 39124 313 591
40215 41698 746 43217 528 861 46362 47450 673 48014
50020 661 774 51273 52812 53374 58359 59445 972
61970 62112 298 766 63433 64311 65154 533 66374 756 67056 359
70453 72160 664 73750 866 917 74122 558 [illegible] 76108 78321 411 79039 740 67
80706 952 82669 85104 444 504 86108 449 747 87822 88266 319 880 89210 33 839
90252 800 78 934 91058 377 548 92961 93294 94085 96313 757 920 97330 76 689 98802 99182 262 677
100776 102664 103698 821 105728 107072 667 108105
110140 111282 488 529 113172 408 703 114265 637 961 115167 965 116082 117269 949 118088 214 769 119465
120599 121171 701 122106 566 72 967 124533 125647 819 126350 127752 128027 129220
130379 855 131112 423 133013 248 134737 135437 836 136281 137406 629 138268 139119 564
142578 143205 619 145387 146597 147965 148366 913 55 149169
150932 153093 439 645 68 154780 156291 351 714 157732 158051 625 951 159212 763 968
160310 161271 162393 689 163764 164183 634 923 165940 167758 917 168018 49 239 939
170062 195 437 520 925 171536 172107 729 173006 78 510 174087 423 175941 176634 178106 206 343 806 179297 550
182166 213 183430 185008 407 188077 730
190103 796 920 191930 192425 540 649 853 194000

Wygrane po 50 zł

330 650 1004 13 597 696 2398 3260 71 317 4313 867 5136 446 626 738 6426 62 8391 431 802 74 9139 574
11840 12030 137 62 94 13220 75 537 14161 449 760 910 15213 17100 18012 19228 516 794
20536 21010 22584 92 756 23045 313 490 24057 26295 507 27599 29638 63
30667 31900 33620 890 928 34152 412 760 867 35705 98 36284 37092 38393 804 79 83 39010 83 133 98 406 54 579 749
40280 516 41008 126 450 911 42852 43461 880 44149 349 841 45710 822 46038 390 47082 293 48719
50020 661 774 51273 52812 53738 50 54808 55030 154 56008 519 605 58021 80 408 42 783 58587 59839
61245 606 62345 568 63027 335 430 54 926 64533 66498 967 69351
71054 72250 74413 89 75190 76417 800 77776 78023 95 232 552 713 79425
81252 365 580 974 82453 802 83665 84418 22 915 85187 413 551 620 87062 85 668 712 88037 558 66 918 89883
90981 91187 509 31 92238 530 93116 93 94105 378 469 936 95226 320 73 847 96421 745 97354 662 819 98217 99261
100361 69 749 101795 102698 874 103093 301 [illegible] 821 914 104035 591 106888 107728 108321 109467 535
110748 111299 112256 371 114233 46 115303 116568 117355 118640 738 119251
120083 767 877 121722 123330 61 563 125143 509 126299 127428 680 128130 129019
130482 836 132172 386 741 133095 198 354 444 91 879 134029 275 349 439 53 997 135057 699 137352 995 139401
140537 141224 569 142036 152 585 143366 144207 386 583 675 90 756 805 75 145143 357 867 146054 263 690 149103 8 18 325 5[illegible]
150371 151202 153486 883 154752 155106 585 922 156050 276 342 724 157664 158268 159296
160210 161613 162560 818 164241 165861 166500 167660 872 168054 759 169468 589
170021 31 206 826 48 171186 284 552 173007 246 526 95 762 849 175083 578 176128 336 660 177271 81 344 927 178100 607 179230 94 540 809
180014 226 917 182208 537 183907 184983 185679 903 96 186014 17 489 187341 776 188193 463 574 189295 687
190711 192044 80 136 [illegible] 88 265 [illegible] 72

TORUŃ

Poszukuję

uczciwej pracowitej pracownicy domowej od 1 lipca br. umiejącej gotować i prać Zgłoszenia „Dzień Pomorza" pod nr. 400.

Salon

fryzjerski damsko-męski tanio do sprzedania. Oferty do „Dnia Grudziądzkiego" pod nr. 300, 4459G

Kupię

szablę piechoty. Oferty do „Dnia Grudziądzkiego Ilustr.". pod nr. 200. 4460G

Piękne

dwa słoneczne pokoje niekrępujące (cena jednego) tanio wynajmę. Toruń, Mickiewicza 60, m. 4. 4461 G

Sprzedam

patefon mały walizkowy, nadający się na wycieczki, oraz kilka płyt za zł. 30.— Wiadomość „Dzień Pomorza" Toruń pod nr. 700.

Sprzedam

wydzierżawię, z powodu choroby obszerny skład z meblami w Toruniu. Objecie 2000 zł. Okazja! Oferty do „Dnia Pomorza" pod nr. 9841 Ck

Kupię

wannę i piec do łazienki, Oferty do „Dnia Pomorza" Toruń, pod „piecyk" 4449C

Mieszkanie

3 pokojowe z wszelkimi wygodami, 4 minuty do tramwaju, wynajmę, Toruń, ul. Żwirki i Wigury 58. 4455C

GDYNIA

Szlachetne tynki

własnej wytwórni do nabycia w każdej ilości. Polecamy również tynki myte, sztuczny granit we wszystkich kolorach znany ze swej dobroci naszej fabrykacji. Do nabycia również marmurki do lastrica — biały, zielony, czarny, czerwony, żółty, serpentyna carara, stopnie lastricowe. Adres „ELEWACJA" Gdynia, Morska 49, telefon 22-73. Biuro sprzedaży betonu Adamas Poszukujemy reprezentantów. Oddział Toruń, Mostowa, tel. 21-82. Bydgoszcz, T. Kukliński, ul. Cieszkowskiego 10. 3557

Buchalterka

rutynowana bilansistka poszukuje posady. Języki obce, maszyna. Długoletnia praktyka w zagranicznej firmie. Pierwszorzędne świadectwa. Łaskawe oferty: Gdynia, Śląska 55 m. 5 tel. 36-03. 4411

Skład

kolonialno-spożywczy. Orłowo, z powodu wyjazdu sprzedam zaraz. Zgłoszenia: „Gazeta Morska Ilustr." — Gdynia. 4445Mk

Dwa 4-pokojowe

mieszkania z wszelkim komfortem blisko dworca od 1. VII. 37 r. tanio do wynajęcia. Wejherowo, ulica Sobieskiego 63. Fotograf Engler. 4467Mk

DBAJCIE O SWOJE ZDROWIE!

„SZWAJCARSKIE GORZKIE ZIOŁA" SĄ STOSOWANE PRZY KAMIENIACH ŻÓŁCIOWYCH I SKŁONNOŚCIACH DO ZAPARCIA. — „SZWAJCARSKIE GORZKIE ZIOŁA" SĄ NATURALNYM, ŁAGODNYM ŚRODKIEM PRZECZYSZCZAJĄCYM, UŁATWIAJĄCYM FUNKCJE ORGANÓW TRAWIENIA, STOSOWANYM RÓWNIEŻ PRZY NADMIERNEJ OTYŁOŚCI.

Osiedliłem się w Tczewie, ul. Kościuszki 20

Dr. med. Witold Górny

Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i pęcherza

Godz. przyjęć od 10 — 12-tej
od 16 — 18-tej

4308Tk

Numer akt: Km. IV. 736/37. (4462

OBWIESZCZENIE O LICYTACJI RUCHOMOŚCI.

Komornik Sądu Grodzkiego w Bydgoszczy IV rewiru Antoni Bączyński. mający kancelarię w Bydgoszczy ul. Pomorska Nr. 11, na podstawie art. 602 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 25 czerwca 1937 r. o godz. 10 w Bydgoszczy w firmie Herzke ul. Kujawska Nr. 4 odbędzie się 1-sza licytacja ruchomości, składających się z kasy „National", lodowni, wagi stołowej „Berkel" i urządzenia składowego, oszacowanych na łączną sumę zł. 990.—.

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Bydgoszcz, dnia 2 czerwca 1937 r.

Komornik: (—) A. Bączyński.

Zlecenie Nr. 134/VII.

Sygnatura: Km. 1135/36. (4463

OBWIESZCZENIE O LICYTACJI NIERUCHOMOŚCI.

Komornik Sądu Grodzkiego w Koronowie Józef Mazuś, mający kancelarię w Koronowie ul. Wilsona Nr. 12, na podstawie art. 676 i 679 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 26 lipca 1937 r. o godz. 9 w sali posiedzeń Sądu Grodzkiego w Koronowie pokój nr. 14, odbędzie się sprzedaż w drodze publicznego przetargu należącej do dłużników Franciszka i Magdaleny z d. Lorek, małż. Urbańców w Koronowie nieruchomości Koronowo tom X karta 493 i tom XXVI karta 1020 o powierzchni 36.50 a, składającej się z domu czynszowo-handlowego, oficyny, budynków gospodarczych, parceli i ogrodu, położonych w Koronowie, pow. Bydgoszcz ul. Wilsona nr. 12. Nieruchomość ma założoną księgę hipoteczną, którą przechowuje się w Sądzie Grodzkim w Koronowie.

Nieruchomość oszacowana została na sumę zł. 53.200,—, cena zaś wywołania wynosi 39.900,— zł.

Przystępujący do przetargu obowiązany jest złożyć rękojmię w wysokości 5.320,— zł.

Rękojmię należy złożyć w gotowiźnie albo w takich papierach wartościowych bądź książeczkach wkładowych instytucyj, w których wolno umieszczać fundusze małoletnich Papiery wartościowe przyjęte będą w wartości trzech czwartych części ceny giełdowej.

Przy licytacji będą zachowane ustawowe warunki licytacyjne, o ile dodatkowym publicznym obwieszczeniem nie będą podane do wiadomości warunki odmienne.

Prawa osób trzecich nie będą przeszkodą do licytacji i przesądzenia własności na rzecz nabywcy bez zastrzeżeń, jeżeli osoby te przed rozpoczęciem przetargu nie złożą dowodu, że wniosły powództwo o zwolnienie nieruchomości lub jej części od egzekucji, że uzyskały postanowienie właściwego sądu, nakazujące zawieszenie egzekucji.

W ciągu ostatnich dwóch tygodni przed licytacją wolno oglądać nieruchomość w dni powszednie od godziny 8-ej do 18-ej, akta zaś postępowania egzekucyjnego przeglądać można w Sadzie Grodzkim w Koronowie, ul. Wilsona Nr. 35, sala Nr. 7.

Jednocześnie wzywa się organa władzy i instytucje publiczne, aby najpóźniej w terminie licytacji zgłosiły zestawienie podatków i innych danin publicznych należnych po dzień licytacji pod rygorem utraty mogącego im służyć z ustawy pierwszeństwa zaspokojenia.

Koronowo, dnia 19 czerwca 1937 r.

(—) J. Mazuś,
Komornik Sądu Grodzkiego w Koronowie.

BÓLACH GŁOWY Stosuje się proszki ZE ZNAKIEM FABRYCZNYM **„PSZCZÓŁKA"**

Komisarz Rządu w Gdyni
Nr. IV. B. 2-20/17.

PRZETARG

Ogłaszam przetarg nieograniczony na wykonanie robót stolarskich w gmachu Komisariatu Rządu w Gdyni.

Podkładki ofertowe można otrzymać w godzinach urzędowych w Kancelarii Głównej Komisariatu Rządu (parter nr. 10) po uprzednim wpłaceniu do Kasy Miejskiej zł. 3,— (trzy) za jedną podkładkę.

Oferty zalakowane z napisem „oferta na roboty stolarskie" wraz z dołączonym kwitem Kasy Miejskiej na wpłacone wadium w wysokości 3% oferowanej sumy — należy składać w Kancelarii Głównej Komisariatu Rządu w Gdyni do dnia 10 lipca godz. 12.

Otwarcie ofert nastąpi tegoż dnia o godz. 12,15 w sali Rady Miejskiej (I piętro pokój nr. 13).

Bliższych wyjaśnień udziela się w Komisariacie Rządu (III piętro pokój nr. 62).

Zastrzegam sobie prawo dowolnego wyboru oferenta bez względu na wysokość oferowanej kwoty, oraz unieważnienia przetargu w części lub całości bez odszkodowania.

Gdynia, dnia 18 czerwca 1937 r.

Komisarz Rządu
w z.
(—) Inż. Wł. Szaniawski.
Wicekomisarz Rządu.

Zlecenie Nr. 259/I. (4466

Prima cegły wapienne piaskowe

polski format loco wagon Gdynia, Orłowo ect. 4398

35.- zł za tysiąc

J. Klabunde

Skarszewy, Tel. 43

Pensjonat „Szwajcaria"

najpiękniejsza okolica Kaszubskiej Szwajcarii — góry, lasy, jeziora. Pokoje z utrzymaniem od 4—6 zł. Ostrzyce, poczta Goręczyno, Rzeźnicka. 4465M

Maszynę

do wyrobu siatki drucianej sprzedam. Buda-Reda, Gdańska 21. 4464

Największy wybór

parcel, domów i will poleca Biuro Pośrednicze „Bałtyk" Gdynia — Orłowo Gdańska 185 3766

TCZEW

Do sianokosów

dostarcza

sól bydlęcą

Raudener Warengenossenschaft

Pelplin

ul. Marsz. Piłsudskiego 30, tel. 3. 4405Tk

JEŚLI SZUKASZ PRACY

GDY CHCESZ ZMIENIĆ MIESZKANIE
GDY POTRZEBNA CI KUCHARKA
GDY MASZ COŚ DO SPRZEDANIA
GDY ZGUBISZ COŚ WARTOŚCIOWEGO
GDY OTWIERASZ NOWĄ FIRMĘ

DAJ OGŁOSZENIE

DO NASZEGO WYDAWNICTWA

A OSIĘGNIESZ NATYCHMIAST POŻĄDANY SKUTEK.

RÓŻNE

Zgubioną

książeczkę wojskową unieważniam, Bolesław Lewandowski Chełmża. 4456

Pluskwy

karaluchy, mole wytępia najpewniej z zarodkami płyn „Gazolit". Sprzedaż w drogeriach. 3977

ZAPOWIEDŹ.

Podaje się do ogólnej wiadomości, że:

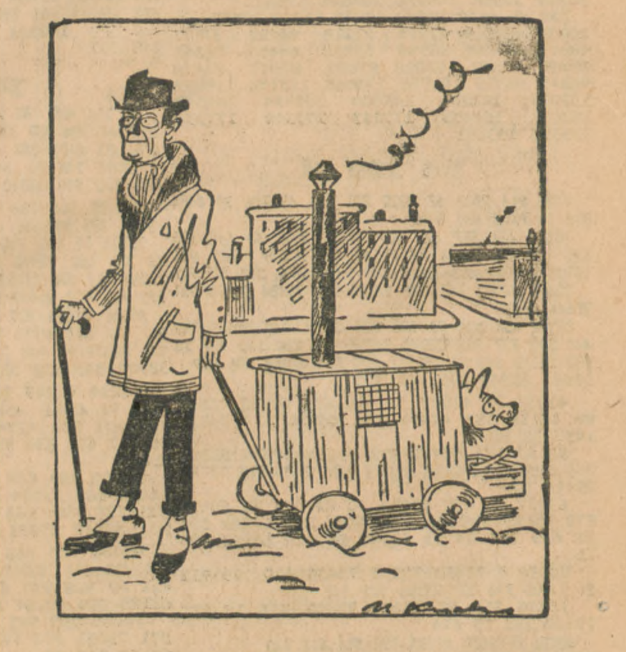
1) Józef Socha, doktór medycyny, kawaler, zamieszkały w Łowiczu, syn rolnika Jana Sochy i tegoż małżonki Marianny, urodzonej z Żurków, zmarłych, ostatnio zamieszkałych w Kobylanach,

2) Czesława Cieplińska, nauczycielka, panna, zamieszkała w Rytlu powiat chojnicki, córka kupca Juliana Cieplińskiego i tegoż małżonki Kazimiery, urodzonej Szulczewska, zamieszkałych w Rypinie, chcą zawrzeć związek małżeński.

Obwieszczenie zapowiedzi nastąpić winno w Rytlu, Rypinie i Łowiczu.

Ewentualne przeszkody należy zgłosić w Urzędzie Stanu Cywilnego w Rytlu. (4457

Urzędnik Stanu Cywilnego
w zastępstwie
(—) Pawłowski.

Luksusowy piesek prowadzony na spacer.

OGŁOSZENIA:

wiersz milimetrowy na stronie 7-łamowej	0.20 zł
w tekście na pierwszej stronie	1.00 zł
w tekście na drugiej i trzeciej stronie	0.80 zł
w tekście na dalszych stronach	0.50 zł

Drobne za słowo 15 gr. Pierwsze słowo i wyrazy tłustym drukiem liczymy podwójnie.
Za ogłoszenia sądowe i urzędowe w drobnym składzie 25 proc. drożej.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25 proc. zniżki.
Komunikaty 50 gr za wiersz.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeż. miejsca 20 procent nadwyżki. W W. M. Gdańsku cennik ogłoszeniowy jest identyczny z cennikiem dla Polski, z tem jednak, że rachunki mogą być regulowane w guldenach gdańskich na podstawie notowań Giełdy Gdańskiej z dnia poprzedzającego dzień wpłaty.

ABONAMENT MIESIĘCZNY WYNOSI:

W ekspedycji miejscowych agencyj	2.00 zł
Z odnoszeniem do domu	2.20 zł
Przez pocztę z odnoszeniem do domu	2.40 zł
Pod opaską	4,50 zł
W Gdańsku przez pocztę . 2.82 gd; przez gońca	2.00 gd
W Gdańsku z odbieraniem w administracji wprost	1.75 gd
Zagranicą	4.00 zł

W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie, strajki) Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma.

Redaktor odpowiedzialny:
WACŁAW WYTYK, Toruń, ul. Bydgoska 56

UWAGI:

Ogłoszenia drobne przyjmujemy wyłącznie za gotówkę. Najmniejsze ogłoszenie drobne liczymy za 10 słów. Ogłoszenia drobne przyjmujemy jedynie do 50 słów, powyżej — liczymy według rozmiaru. Zastrzeżeń miejsca dla ogłoszeń drobnych nie przyjmujemy, dla innych tylko wówczas, gdy za takie zastrzeżenie zostanie zapłacona przewidziana w cenniku 20 proc. nadwyżka. Omyłki, które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia, nie upoważniają do żądania zwrotu gotówki, ani też nie zobowiązują Administracji do bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia. Uzasadnione reklamacje będą uwzględniane o ile zostaną wniesione do dni 8-miu od daty ukazania się ogłoszenia, lub od daty otrzymania rachunku. Przy sądowem ściąganiu należności rabat upada. Za terminowy druk i przepisane miejsce ogłoszenia Administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. M. Gdańska: Wilhelm Grimsmann, Gdańsk, Kassubischer Markt 21, I. p. — Redaktor odpowiedzialny na Bydgoszcz: Leon Formański Bydgoszcz ul. Dworcowa 25 I. piętro. redaktor odpowiedz. na Gdynię: Wiktor Mielnikow, Gdynia, ul. Min. Kwiatkowskiego, gmach „Paged'u". — Redaktor odpowiedzialny na Grudziądz: Mieczysław Bagiński, Grudziądz Plac 23 Stycznia 10, I. — Redaktor odpow. na Tczew: Alojzy Kuźło Tczew, Kościuszki nr. 1. — Redaktor odp. na Rypin: Kazimierz Świerzyński Lipno: „Astoria", Kościuszki 7 Franciszek Majewski
Wydawca: Spółdzielnia Wydawnicza „Gryf" z odpow. oddziałami w Toruniu. Za ogłoszenia odpowiada Administracja. Czcionkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A. w Toruniu.